

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KORUPČNÍ RIZIKA POLICISTŮ ÚZEMNÍHO
ODBORU KARLOVY VARY**

Autor práce: Renata Novotná, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jan Bouchal

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2018

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Janu Bouchalovi, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

NOVOTNÁ, R. *Korupční rizika policistů Územního odboru Karlovy Vary : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2018. 62 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Jan Bouchal.

Klíčová slova: korupce, korupční jednání, korupční rizika, úplatek, policie, policista.

Bakalářská práce analyzuje korupční rizika policistů Územního odboru Karlovy Vary a zkoumá, zda se policisté korupce dopouštějí a jakou formou. Práce je diferencována do pěti na sebe navazujících a vzájemně propojených kapitol. Úvodem je stanoven její cíl, hypotézy, dílčí otázky a použitá metodika. Dále se věnuje pojmu korupce v obecném pojetí, jejímu třídění, stádiím i příčinám, popisuje policejní korupci, prevenci policejní kriminality a činnost stále protikorupční komise. Obsahuje také rozbor statistických údajů korupční trestné činnosti policistů za léta 2012 až 2017 a empirický výzkum, jehož součástí je kazuistika, rozhovor s bývalým policistou a dvě dotazníková šetření. V závěru jsou zodpovězeny dílčí otázky a potvrzeny či vyvráceny stanovené hypotézy.

ABSTRACT

NOVOTNÁ, R. *The risk of corruption of police officers of the Territorial department of Karlovy Vary : Bachelor thesis.* České Budějovice : The College of European and Regional Studies. 2018. 62 p. Supervisor : JUDr. Jan Bouchal.

Key words: corruption, corrupt behavior, corrupt risks, bribe, police, policeman.

This bachelor thesis analyzes risks of corruption of police officers from Karlovy Vary Territorial Department and making research if police officers commits corruption and what form of it. This work is divided into five chapters connected into each other. Introduction is about its objective, hypothesis, partial questions and used methods. Next chapter deal with corruption in general concept, categorize it, describe its stages and causes and police corruption, prevention of police criminality and work of police anti-corruption unit. Thesis also contains analysis of corruption crimes of police officers in the years 2012-2017 and empiric reaseach, which includes case reports, an interview with a former police officer and two questionnaire. At the end there are answers to partial questions and hypothesis are confirmed or disproved.

Obsah

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	10
2 KORUPCE	12
2.1 Korupce v obecném pojetí	12
2.1.1 Pojem korupce	13
2.1.2 Třídění korupce.....	15
2.1.3 Stádia korupce	17
2.1.4 Příčiny vzniku korupce	19
2.2 Policejní korupce	21
2.2.1 Příčiny policejní korupce	23
2.2.2 Způsoby korupčního jednání policistů.....	23
2.2.3 Situační podmínky místa činu	24
2.2.4 Prevence kriminality policistů	25
2.2.5 Protikorupční opatření	26
2.2.6 Stálá protikorupční komise	28
3 TRESTNÉ ČINY KORUPČNÍHO CHARAKTERU PÁCHANÉ POLICISTY ...	30
3.1 Úplatkářství	31
3.1.1 Přijetí úplatku podle § 331 trestního zákoníku	32
3.1.2 Podplácení podle § 332 trestního zákoníku	32
3.1.3 Nepřímé úplatkářství podle § 333 trestního zákoníku	32
4 STATISTICKÉ ÚDAJE ZA OBDOBÍ OD ROKU 2012 DO ROKU 2017	34
4.1 Analýza statistických údajů Stálé protikorupční komise	34
4.2 Vyhodnocení statistických údajů Stálé protikorupční komise	36

5 EMPIRICKÁ ČÁST	37
5.1 Kazuistika	37
5.1.1 Zhodnocení korupčních rizik trestního případu.....	37
5.2 Rozhovor s bývalým policistou	38
5.2.1 Vyhodnocení řízeného rozhovoru.....	38
5.3 Charakteristika dotazníkového šetření	40
5.3.1 Dotazníkové šetření mezi policisty.....	40
5.3.2 Vlastní otázky dotazníkového šetření mezi policisty	42
5.3.3 Zhodnocení výsledků dotazníkového šetření mezi policisty	48
5.3.4 Dotazníkové šetření mezi spoluobčany oslovenými v Karlových Varech	49
5.3.5 Vlastní otázky dotazníkového šetření mezi občany.....	49
5.3.6 Zhodnocení výsledků dotazníkového šetření mezi oslovenými občany.....	52
ZÁVĚR.....	54
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	57
SEZNAM ZKRATEK.....	60
SEZNAM GRAFŮ	61
SEZNAM PŘÍLOH.....	62

Úvod

„Fenomén krupce zasahuje různé oblasti lidské činnosti a vystupuje v mnoha podobách a variantách. Moderní demokratické společnosti jsou založeny na principu svobody a otevřenosti, což na jedné straně znamená zajištění a garanci volnosti svým občanům, na straně druhé je takto komplexní společnost vystavena tlakům velkého množství partikulárních zájmů jednotlivců či skupin, přičemž tyto zájmy mohou být v naprostém rozporu s principy svobody a otevřenosti. Korupce a korupční jednání dnes patří k nejzlobnějším negativním aspektům fungování rozvinutých liberálních demokracií. Přitom formy, jakými se korupce projevuje, bývají natolik odlišné, že nalezení jednoduchého a účinného řešení není snadné. Jedná se o dlouhodobý a de facto permanentní úkol.“¹

„Policie i policisté jsou součástí společnosti jako celku. Proto je logické, že na ně působí všechny faktory a rysy dané reálným obsahem společenských vztahů, ekonomickou, sociální i morální úrovní ve společnosti existující v daném období.

Policie je sbor nadaný specifickými působnostmi a z nich vyplývajícími rysy postavení a chování vůči ostatním institucím, skupinám i jednotlivcům. Ze zákona i ze své podstaty jsou její příslušníci povinni respektovat a dodržovat všechny právní i morální normy, směřující k naplnění poslání policie, tedy k ochraně života, zdraví a majetku jednotlivců a všech pozitivních hodnot společnosti, neboť policii je zákonem svěřena ochrana společnosti před protiprávními a zločinnými útoky, ať již směřují proti kterékoliv její části či jednotlivci.

Toto jednoznačné vymezení funkce policie je však ovlivňováno leckdy rozporuplným postojem společnosti vůči policii jako instituci a také skutečností, že pro profesi policisty jsou vybírání uchazeči z mnohovrstevných společenských řad. Mezi těmito uchazeči jsou i jedinci, kteří si přinášejí do nové profese celou řadu návyků, hodnotových postojů a morálních soudů typických pro průměrný občanský postoj, který se v řadě aspektů neshoduje ani s žádoucí společenskou morálkou, ani s právním řádem. Obsah takových hodnotových a morálních postojů nebo životních návyků se dostává do rozporu s posláním policisty jako osoby, která by měla striktně stát na pozicích ochrany práva, in concreto života, zdraví, majetku, svobody a důstojnosti občanů.

¹ DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK, V. *Korupce Projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. 1. vyd. Brno, 2006, s. 9.

Na policistu vykonávajícího službu dlouhodobě působí řada vlivů a tlaků, kterým jako řadový občan nebyl vystaven. Nejvýznamnější je celkově negativní vztah občanské společnosti k policii a nedostatečný respekt k její společenské funkci, což je dokonce prezentováno veřejnoprávními médii a v rámci politických střetnutí i některými politiky. V případě konkrétního konfliktu ze zákonem se zde také projevuje snaha ovlivnit zasahujícího policistu formou nátlaku či výhrůžek nebo naopak nabídkou finančních či jiných výhod s cílem vyhnout se odpovědnosti za porušení zákona.

Přičteme-li k vneseným kvalitám a vnějším vlivům ještě sebehodnocení policisty z hlediska jeho společenského a sociálního statusu, které většinou nevykazuje ani pocit sociální stability na odpovídající úrovni, ani pocit profesní hrdosti a potřebného sebevědomí, představují tyto faktory základní podmínky umožňující vznik delikvence policistů až po stupeň kvalifikované trestné činnosti.

Jednotlivci z řad policie disponovaní vnitřními předpoklady a vnějšími podmínkami k tomu, aby v rozporu se svým posláním právo místo jeho ochrany sami porušovali, se uvnitř policejního sboru vyskytují v míře nižší, než je procento výskytu trestné činnosti v celé společnosti. Toto je objektivně dáno jak způsobem výběru uchazečů, při němž jsou eliminováni jedinci, jejichž sociálně patologické chování vůči společnosti je zřejmé, tak, navzdory všem nedostatkům a problémům, i vnitřním klimatem policie, které méně odolné jednotlivce od porušování právních i morálních norem alespoň do jisté míry odvrací.

I přes menší míru výskytu trestné činnosti v řadách policistů je však nutno tuto trestnou činnost považovat za značně nebezpečnou, neboť v takovém případě jde jednak o úplnou negaci poslání policisty, což v zásadě velmi kritická společnost vnímá s velkou nelibostí, jednak o útok proti právu vedený zpravidla kvalifikovaným a školeným pachatelem znalým policejní praxe a schopným čelit policejnímu pátrání a vyšetřování.“²

Téma policejní korupce a jejích rizik bylo, je a bude nadčasové a stále aktuální, bohužel je třeba ale konstatovat, že i když se o něm často hovoří, bylo jen málo probádáno, neboť korupce policistů je latentní a je zjištěna a objasněna pouze v minimálních případech, a proto se tato práce pokusí do problematiky korupce policistů proniknout a objasnit některé skutečnosti.

² SALVET, L. *Kriminalita policistů České republiky*. Praha, 2011, s. 17-18.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je především za pomoci dotazníkového šetření analyzovat jaké je největší korupční riziko příslušníků Policie České republiky zařazených u Územního odboru Karlovy Vary, zda se tito policisté korupčního jednání dopouštějí a jakou formou. Dále budou zjištěny skutečnosti, zda se policisté vůbec s korupcí po dobu svého služebního poměru setkali jednak osobně, tak u svých kolegů, na jakém oddělení Policie České republiky v tu dobu sloužili, jestli jim byl nabídnut úplatek a jaký, zda oznámili, že byli přítomni korupčnímu jednání svého kolegy, v jaké formě, případně v jaké finanční výši by přijali úplatek a zda zneužili svého postavení policisty k získání osobní výhody. Také budou ozřejměny skutečnosti, proč by se policisté korupce sami dopustili a proč si myslí, že by se jí mohli dopustit jejich kolegové.

Další dotazníkové šetření bude také využito k rozboru informací získaných od respondentů - spoluobčanů oslovených v Karlových Varech, z nichž bude zjišťováno také, jaké je největší korupční riziko policistů zařazených u Územního odboru Karlovy Vary, zda nabídli policistovi někdy úplatek či o něj on sám požádal, jestli si jej policista vzal, byl-li úplatek ve formě peněz a událo-li se něco z uvedeného v okrese Karlovy Vary.

Při zpracování práce bude dále využita metoda řízeného rozhovoru, provedeného s bývalým policistou, jehož cílem je ozřejmit formou otevřených otázek, co ho vedlo k tomu, že vzal úplatek a stal se zkorumpovaným, jak se při svém korupčním jednání cítil a zda přemýšlel o tom, že se trestné činnosti dopouští, také bude objasněno, za jaké „služby“ úplatek dostal, zda dostával pouze peníze, či byly úplatky i v jiné formě a především, jaká byla jeho korupční rizika, tedy co mu umožnilo nebo usnadnilo páchat trestnou činnost korupčního rázu.

Pro osvětlení, jakým způsobem se skutečně dopustili policisté korupčního jednání a jak probíhalo prověřování a vyšetřování jejich trestné činnosti, bude v bakalářské práci formou kazuistiky vylíčen ucelený a podrobný popis případu dvou policistů sloužících v Karlových Varech, kteří byli obviněni ze spáchání pokračujícího přečinu zneužití pravomoci úřední osoby formou spolupachatelství.

Do bakalářské práce bude zakomponována také statistická analýza dat za období od roku 2012 do roku 2017, jejímž výsledkem bude osvětleno, zda páchaní korupční trestné činnosti policisty pracujícími u Územního odboru Karlovy Vary má stoupající či klesající dynamiku.

Pro zpracování práce bude využito metody sběru informací a dat zejména z odborné literatury, právních předpisů a vlastního výzkumu.

Cílem výzkumu této práce je objasnit předmět výzkumu, k čemuž byly stanoveny dílčí hypotézy, což jsou výpovědi o předpokládaném či pravděpodobném vztahu dvou nebo více jevů (proměnných) ve zkoumané oblasti, již lze testovat³:

H1: Největší korupční riziko policistů Územního odboru Karlovy Vary je finanční nedocení či nízký služební plat.

H2: Policisté Územního odboru Karlovy Vary se korupčního jednání dopouštějí.

H3: Tito policisté se korupčního jednání dopouštějí tak, že přijmou úplatek.

K potvrzení či vyvrácení hypotéz bude proveden i kvantitativní výzkum formou dotazníkového šetření za pomoci dvou objektů výzkumu a to za pomoci hlavního objektu, což jsou policisté Územního odboru Karlovy Vary a vedlejšího objektu, což jsou respondenti oslovení v Karlových Varech.

Empirické údaje, získané vlastním výzkumem, budou poté podrobeny analýze, tedy reálnému rozkladu zkoumaného jevu na dílčí části, které se následně stanou předmětem dalšího zkoumání. Bude proveden rozbor faktů postupující od celku k částem. Po analýze bude následovat syntéza, tedy myšlenkové spojení poznatků získaných analytickými metodami v celek, která je základem pro pochopení vzájemné souvislosti jevů a je sumarizací poznatků vedoucí k získání nových poznatků.⁴ Ze získaných dat od policistů budou použity informace o počtu, pohlaví, délce služebního poměru a místu služebního zařazení respondentů a pomocí grafů budou zpracovány a interpretovány jednotlivé výstupy, informace od oslovených občanů budou stejným způsobem zpracovány a pomocí grafů interpretovány.

V případě, že bude na základě výsledků empirického výzkumu zjištěno, že se policisté Územního odboru Karlovy Vary dopouštějí ve velké míře korupčního jednání a současná protikorupční opatření jsou nedostačující, bude navrženo nové preventivní opatření k eliminaci rizik jejich korupčního jednání.

³ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., a kol. *Kriminologie*. 2.vyd. Praha, 2004, s. 239.

⁴ LORENC, M. *Závěrečné práce - metodika* [online]. Praha : LORENC.INFO, 2007-2013 [cit. 2017-11-14]. Dostupné z WWW : <<http://lorenc.info/zaverecne-prace/metodika.htm>>.

2 Korupce

2.1 Korupce v obecném pojetí

Víme, že společnost je pro rozvoj a existenci každého člověka velmi významná a uspokojuje mnohé z jeho potřeb. Společnost také určuje normy, hodnoty, vzory i ideály chování. Přispívá tak k základní orientaci jedince ve světě, a proto je zdrojem jistoty. V rámci pravidel je každý člověk posuzován a společnost mu poskytuje zpětnou vazbu, informaci o jeho sociální pozici a hodnotě.⁵

Proto základem pro jednání člověka ve společnosti musí být úsilí o vztahy úcty, důvěry a spolupráce a respektování zásady individuálního přístupu k lidem na základě dobrého poznání jejich osobnosti. Souhrnně můžeme říci, že jde o to, aby lidé jednali racionálně a v souladu se zásadami a normami etiky a mravnosti.⁶

Etika je často vnímána jako věda o mravnosti, nebo též věda o teorii morálky jako takové. Zabývá se teoretickým zkoumáním jednotlivých hodnot a principů, které ovlivňují spontánní lidské jednání, kdy u jedince není potlačována jeho svobodná vůle. Rozdílnost termínů etika a morálka spočívá v celkovém náhledu na činnost člověka v jeho jednání. Zatímco etika zkoumá lidskou bytost a její jednání z pohledu nalezení společných a definovatelných základů, na nichž je morálka postavena, tak morálka jako taková stanovuje již přímo konkrétní pravidla chování a jednání lidské komunity v daném prostoru, společenství, struktuře a čase. Proto je často etika označována jako teorie morálky, nebo obecně definována jako nauka o správném chování.⁷

Ať již je korupčním jednáním porušena etika nebo morálka, není to správné. Zdůrazněme, že korupce a úsilí o její potlačení není jevem novodobým. Snaha o korupční formy jednání v zájmu snazšího dosahování cílů bez nutnosti dodržování pravidel je přirozenou součástí lidské povahy po tisíciletí. Korupčního jednání, někdy i v dobré víře, se mohou lidé dopouštět prakticky v jakékoliv sféře společenského života.⁸

Abychom mohli správně pochopit stěžejní problematiku zvoleného tématu, ozřejmíme a definujeme v začátku práce základní pojem korupce, také vymežíme její příčiny a formy.

⁵ VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha, 2002, s. 355.

⁶ KOHOUTEK, R., a kol. *Základy sociální psychologie*. Brno, 1998, s. 67.

⁷ NEŠČÁKOVÁ, L. *Profesní chování a komunikace*. 3. vyd. Praha, 2011, s. 49-50.

⁸ HORNÍK, J., ŽUFANOVÁ, H. *Základní minimum o korupci a trestním právu pro pedagogy středních škol*. 1. vyd. Praha, 2014, s. 33.

2.1.1 Pojem korupce

Definovat přesně a jednoznačně pojem korupce není nikterak jednoduché a snah o její obecné definování se vyskytuje v minulosti i současné odborné literatuře celá řada. Jednotlivé vlastní představy o správnosti definice pojmu korupce jsou většinou poznamenány více faktory. Z hlediska mezinárodního srovnání jde především o historický vývoj, tradici a kulturu jednotlivých teorií, v rámci jednoho regionu se pak může jednat o různé pohledy, o odlišná pojetí chápání definice korupce.

Korupce je výraz latinského původu, který je odvozen od slova *rumpere* (zlomit, rozlomit, přetrhnout), přesněji *corrumpere*, jehož překlad do češtiny znamená zmařit, zkažit, oslabit, uplácet. Od tohoto slovesa je odvozen výraz *corruptus*, překládaný jako ten, kdo se zlomil, ten, kdo je zvrhlý, zvrácený, (mravně) zkažený či podplacený. Opakem je pojem *integrita* (zásadovost) - konání podle principů; soulad s tím, co určitá osoba říká a co koná.

Korupce bývá označována jako souhrnné označení pro jednání, při kterých je pomocí hmotného obohacení nebo zvýhodnění ovlivňována osoba pověřená vykonáváním určitého (často veřejného) zájmu. Je obtížné nalézt jednotnou definici, neboť se jedná o mnoho rozličných jevů, které lze těžko pojmenovat jednotně. Rovněž záleží na tom, kdo se o definici korupce pokouší - jinak ji bude vytvářet právník, sociolog či filosof, jinak ji bude popisovat ekonom či etik.⁹

Pojem korupce vystihneme nejlépe charakterizováním základních znaků tohoto jevu, které budou splňovat požadavky určitosti, jasnosti a přesnosti. Základem korupčního jednání je:

- *vztah dvou stran* (příčemž i v tomto smluvním vztahu platí, že na jedné straně může být i více subjektů);
- ve kterém jedna strana *poruší své povinnosti*, především pak zneužije určitou pravomoc (zneužití pravomoci v sobě zahrnuje též zneužití postavení);
- za což od druhé strany získá *neoprávněné zvýhodnění* pro sebe nebo jiného;
- a to z vlastního *podnětu* nebo z podnětu jiné osoby;

⁹ HORNÍK, J., ŽUFANOVÁ, H. *Základní minimum o korupci a trestním právu pro pedagogy středních škol*. 1. vyd. Praha, 2014, s. 33.

▪ přičemž i druhá strana získá určité *neoprávněné zvýhodnění* pro sebe nebo jiného.¹⁰

Korupce je tedy patologický jev způsobený deviantním chováním jedinců. Jedná se o jeden z nejzávažnějších celosvětových problémů současnosti, který bychom mohli nazvat jako *nemoc společnosti se zhoubnými účinky*. Pokud tedy nahlížíme na korupci jako na nemoc, je nutno nejdříve poznat její příčiny a poté přesně pojmenovat a izolovat škodlivé vlivy. Korupce je velmi silným fenoménem, přežívajícím bez překážek a zábran různá historická období a společenské řády, nerespektujícím žádné územní hranice a nerozlišujícím národní příslušnost. Má schopnost se objevit a především působit kdekoliv a kdykoliv. Naše současná společnost toto deviantní chování jednak v hojně míře zdělila z minulého režimu, kdy bylo uplácení „národním sportem“, jednak si jej naše demokratická společnost také částečně vytváří sama. Demokracie s sebou přinesla změnu společenského klimatu, mění se podmínky, okolnosti a tedy i „předmět“ korupce. Úplatky již nesměřují do kapes automechanikům, instalatérům a zedníkům, už se neuplácí kvůli náhradním dílům v mototechně či podpultové svíčkové v masně, nýbrž kvůli moci, finančnímu prospěchu, ale také kvůli zdraví, bydlení či například práci.

Dnes a denně se bohužel v běžném životě více či méně můžeme setkávat s projevy korupčního jednání, které se přímo či nepřímo dotýká velmi širokého okruhu subjektů, ne-li doslova každého z nás. Jeho působení v rozličných formách bývají lidé často vystaveni od útlého věku, kdy se již jako děti stávají svědky četného výskytu velmi úzce souvisejících praktik, jako například protekcionismu. Zdánlivě bezvýznamná a neškodná protekce, byť i drobná, není ve svém důsledku v podstatě nic jiného než bezprostřední následek korupčního jednání v jejich okolí. V zájmu objektivního posouzení je třeba si uvědomit, že zajištění toho nejlepšího pro potřeby své či svých nejbližších, například prostřednictvím využití různých kontaktů či známých, je přirozenou součástí lidského chování a podvědomou reakcí. Ale takto zaznamenaná zkušenost, spolu s pocitem ve svůj prospěch získané určité výhody, může potom v lidském myšlení zanechat trvalé následky. Takový jedinec tak postupně získá zcela mylný názor, v důsledku něhož logicky dospěje k závěru, že se nejedná o nic negativního a špatného, proti čemu je nutno bojovat, nýbrž že jde o zcela běžný a normální způsob a nástroj používaný při dosahování žádoucích konečných výsledků své snahy. V principu se tedy jedná o prospěch jedince na úkor celé společnosti. Právě příkladná výchova proto také hraje důležitou roli

¹⁰ HORNÍK, J., ŽUFANOVÁ, H. *Základní minimum o korupci a trestním právu pro pedagogy středních škol*. 1. vyd. Praha, 2014, s. 34.

pro vnímání korupce budoucích generací. Dnešní děti by neměly odkoukávat korupční chování od svých rodičů, neměly by se učit žít s úplatky a vnímat je jako věc zcela přirozenou, či dokonce nezbytnou.

Korupce je na jednu stranu přirozenou lidskou reakcí na nefunkčnost něčeho, současně je však těžkým zločinem proti duchu demokracie a férové soutěže. Tento negativní jev u občanů oprávněně podlamuje důvěru ve státní aparát, právní řád, morální zásady a spravedlnost vůbec. Korupce vede k neefektivnímu jednání dotčených osob a snižuje celkovou produktivitu společnosti. Postih korupčního jednání není však nic jednoduchého, oba účastníci jsou trestně postižitelní, takže na odhalení této trestné činnosti nemá žádná ze zúčastněných stran korupčního jednání zájem. Proto také logicky nebývají k dispozici žádné důkazy a proces dokazování právě této trestné činnosti je mimořádně složitý a navíc se v současném společenském klimatu obecně uplatňuje spíše laxní přístup k ohlašování trestné činnosti a označování pachatelů.

Zásadní řešení korupce nespočívá ani tak ve snaze prošetřit a postihnout minulé hříchy, neboť prokazování trestných činů v této oblasti patří k nejobtížnějším, ale naopak je důležité se z těchto případů poučit a na základě získaných zkušeností se snažit systematicky a důsledně odstraňovat korupční příležitosti, usilovat o transparentnost průběhu veškerých jednání, která jsou korupcí ohrožena.¹¹

2.1.2 Třídění korupce

Korupci můžeme označit za zvláštní jev, který má vlastní pravidla, vnitřní mechanismy svého vývoje, pronikavost a rychlost šíření ve společnosti a lze ho třídit podle různých kritérií. Následující třídění korupce je popisováno jako nečastější:

- a) podle rozsahu,
- b) podle oblasti výskytu,
- c) podle cílů a motivů,
- d) podle územních účinků,
- e) podle místa výskytu,
- f) podle aktivity subjektu podílejícího se na korupci.

¹¹ PETROVSKÝ, K. *Korupce po česku aneb Korupce očima průměrného Čecha*. 1. vyd. Praha, 2007, s. 15-17.

A) Podle *rozsahu* se korupce dělí na malou a velkou. Jako **malá (bagatelní)**, někdy též **běžná**, korupce je označováno uplácení za veřejné služby, představující součást každodenního života. Za tyto služby tak uplácející platí již podruhé, neboť poprvé za ně zaplatil svými daněmi, do této kategorie patří například úplatek za přednostní přidělení obecního bytu nebo za rychlejší vyřízení žádosti o povolení k pobytu. Za **velkou (závažnou)**, někdy označovanou také jako **organizovanou**, korupci je považováno uplácení za privilegia v oblastech, ve kterých lze získat určitý vliv nebo postavení prostřednictvím peněz, tedy uplácení za privilegia v oblastech jako jsou státní politika, ovlivňování přijímání zákonů nebo veřejné zakázky, zde můžeme uvést například pletichy při zadávacím řízení u ministerských veřejných zakázek či protislužba za prosazení pozměňovacího návrhu zákona.

B) Podle *oblasti výskytu* rozlišujeme korupci ve veřejném sektoru, v soukromém sektoru a v politice. Korupce **ve veřejném sektoru** se týká zejména korupčních vztahů mezi soukromou osobou a mezi úřední osobou, případně mezi soukromou osobou a osobou obstarávající věci obecného zájmu. Vznikem tohoto korupčního vztahu dochází k **narušení rovnosti mezi občany**. Do této kategorie spadá i spojení mezi státními úředníky a politickými funkcionáři. Jistou podkategorií korupce ve veřejném sektoru tvoří i korupce mezi zástupci soukromého sektoru, zejména mezi bohatými obchodníky a držiteli politických funkcí. Jedná se o případy, kdy si obchodník toužící po stále větším bohatství vyměňuje roli s politikem dychtícím po větším podílu na moci. Popsaná situace je tedy projevem ovlivňování politických rozhodnutí obchodníky, kteří se snaží díky svému majetku přizpůsobit politiku země svým představám. Korupce **v soukromém sektoru** se projevuje u vztahů mezi dvěma soukromými osobami, nejčastěji se vyskytuje v obchodním styku, čímž dochází k **narušení rovnosti mezi podnikatelskými subjekty**, například podnikatel pomocí slibu neoprávněné výhody odradí svého konkurenta od podání nabídky do veřejné výzvy na opravu kostela. Ačkoli ve většině případů korupce v soukromém sektoru není dotčen veřejný zájem, vznikají i v této oblasti značné škody, například zakázku nezíská subjekt, který by ji odvedl nejlépe, ale subjekt, který má zvláštní vztah k osobě o zakázce rozhodující. Škoda tak vzniká podniku, který zakázku přiděluje. K **narušení rovnosti mezi občany nebo rovnosti mezi podnikatelskými subjekty** dochází i korupcí **mezi politiky**. Pro tuto kategorii korupce je charakteristické, že slib či poskytnutí úplatku směřuje k voleným zástupcům nebo funkcionářům politických stran, aniž by nutně docházelo k individuálnímu obohacení. Korupci podle *oblasti výskytu* lze ale také členit

či třídit podle toho, ve které oblasti zájmu se vyskytuje. Můžeme uvést například korupci **ve zdravotnictví** (přednostní operace, předepisování dražších léčiv), **ve školství** (přijímací řízení, podivně získané vysokoškolské tituly), **ve sportu** (podplácení rozhodčích, získání dotací na sportovní kluby či opravy stadionů), **ve stavebnictví** (získávání zakázek), **při rozdělování grantů a dotací** (v nejrůznějších oblastech), či **v sociální oblasti** (přednostní umístění v domě pro seniory). Traduje se ale, že korupce bují nejvíce při **zadávání veřejných zakázek a přerozdělování veřejných peněz**.

C) Korupci podle *cílů a motivů* můžeme rozčlenit na **příbuzenskou** korupci, která se uplatňuje především v rozvojových zemích a je hodnocena jako morální, neboť jde o to, že jedinec, který získá určité politické postavení, nikdy nezapomene na další členy své skupiny, jako je například rodina, kmen či etnikum, a jejichž vztahy jsou založeny na principu reciprocit (vzájemnosti, vzájemného vztahu nebo zvýhodnění) a **ziskovou** korupci, která je typická pro západní ekonomiku, při níž dochází ke zneužití tradičních norem, což je právo a veřejný zájem, vše za účelem chamtivého získání osobního prospěchu.

D) Podle *územních účinků* lze korupci členit na vnitrostátní, mezinárodní a nadnárodní. Již z názvu vyplývá, že k **vnitrostátní** korupci dochází na území jednoho státu a k **mezinárodní** korupci na území dvou a více států. K **nadnárodní** korupci dochází zejména na úrovni nadnárodních firem.

E) Podle *místa výskytu* korupce jsou označovány tři základní modely korupce: **asijský, africký a latinskoamerický**. Tyto modely jsou pojmenovány podle oblastí, v níž se nejčastěji vyskytují a kde se korupce stala součástí sociálního i politického života.

F) Trestně právní nauka rozlišuje korupci také podle míry **aktivity**, tedy podle toho, kdo disponuje úplatkem, mezi korupcí aktivní a pasivní. Pachatelem **aktivní** korupce je ten, kdo úplatek poskytuje, nabízí nebo slibuje; naopak pachatelem **pasivní** je ten, kdo úplatek přijímá, nechává si slíbit či jej dokonce vyžaduje.¹²

¹² HORNÍK, J., ŽUFANOVÁ, H. *Základní minimum o korupci a trestním právu pro pedagogy středních škol*. 1. vyd. Praha, 2014, s. 35-38.

2.1.3 Stádia korupce

Stádia korupce ve smyslu jejího pronikání do společnosti podle Dančáka, Hlouška a Šimíčka¹³:

a) *Stadium náhodné korupce* - v tomto stádiu ještě nedochází ke vzniku a šíření ustáleného souboru korupčních norem. Obyvatelstvo i elity obecně preferují dobrou pověst před krátkodobým finančním ziskem. Symbolická a operativní normativní struktura společnosti jsou tedy v poměrně dobrém souladu, což je umožněno hlavně díky fungujícímu kontrolnímu mechanismu. V důsledku toho je riziko odhalení korupčního chování veliké. Výjimečné případy korupčního chování vzbuzují dostatečně odrazující míru korupčního vzdoru. Odhalení zkorumpovaní jedinci jsou veřejně pranýřováni, důsledně soudně stíháni a nakonec odsouzeni podle platných zákonů. Náhodná korupce zahrnuje zejména typ korupce spojené s nabídkou zájmových skupin. Je charakterizovaná úplatkářstvím a zapojují se do ní pouze určité osoby nebo malé skupiny. Služebně starší úředníci a významné vysoce postavené osoby veřejného života si s touto korupcí nedělají velkou hlavu. Tlak společnosti na potlačení náhodné korupce je silný.

b) *Stadium systematické korupce* - systematizovaná korupce je organizovaná a opakuje se, ale není nutně všudypřítomná nebo institucionalizovaná. Většinou se jedná o korupci s velkými zisky a často je předmětem skandalizace. Pokud je ale zakořeněnou a využívá velkého počtu úředníků, prostředníků a podnikatelů, je vytvářena vysoce postavenými úředníky státní správy, kteří mají dobrý přehled o možných, i nelegálních, příležitostech ve vládních agenturách a vědí, jak jich využít a zneužít. Tyto praktiky jsou přímým narušením právního řádu, ale na rozdíl od systémové korupce, pokud jsou delikventi odstraněni, odstraní se i korupce. Mnoho reformních snah o nápravu není systematických, ale jedná se pouze o soubor politických manipulací ke zklidnění nespokojené veřejnosti. Toto stádium můžeme také rozdělit na *stadium spontánně regulované korupce*, kdy v případě selhání kontrolních mechanismů uvedených u stádia náhodné korupce přestává být korupce výjimkou a postupně a přirozeně se stává pravidlem a těmito korupčními normami řídí stále více lidí a na *stadium organizované korupce*, kdy výnosnost korupčních transakcí závisí především na šikovnosti korupčníků a snaha vyřadit ze hry konkurenty, zvýšit korupční zisky a pojistit korupční rizika

¹³ DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK, V. *Korupce Projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. 1. vyd. Brno, 2006, s. 26-29.

vede ke stále výraznější institucionalizaci korupce, která se mění v organizovaný zločin a vydírání a organizováním korupčních řetězců dochází k dělbě práce jednotlivých účastníků a korupční transakce jsou závislé na spletitých sociálních vazbách zainteresovaných aktérů, které sahají do nejvyšších míst státní správy a politiky.

c) *Stadium systémové korupce* - systémová korupce je všudypřítomná a srostlá s ekonomickými a politickými institucemi. Vyskytuje se tam, kde se překračování zákonů stalo integrální součástí procesů. Daří se jí, pokud jsou mzdy ve veřejném sektoru nižší než životní náklady úředníků. Na rozdíl od systematické korupce jsou do ní zapojeny všechny úrovně, dokonce i služebně mladší a již dříve zapletení zaměstnanci. Tato sestupná spirála začíná úředníky ve státní správě hledajícími vedlejší příjem tak, že obchodují s vlivem a mocí, kterou mají, i při výkonu banálních a rutinních úkolů. V tomto stadiu symbióza klientských sítí a státních institucí dosahuje svého vrcholu. Korupce je již natolik srostlá se státní správou a politikou, že bez ní tyto instituce nadále nemohou fungovat. Ve státní správě se vytvářejí nové orgány, jejichž skrytým, ale pravým účelem je vyžadování úplatků. Politici a vysocí státní úředníci sami organizují korupci a vybírají podíly na úplatcích, které získali jejich podřízení, státní instituce a úřady se neformálně mění v soukromé podniky maximalizující zisky. Místa úředníků se prodávají na černém trhu a hlasy voličů si politici kupují zcela otevřeně. Symbolická normativní struktura se přizpůsobuje operativním pravidlům a korupce je garantovaná a podporovaná státem - vzniká korupční stát.

2.1.4 Příčiny vzniku korupce

Korupční prostředí vzniká zejména všude tam, kde jsou osobám svěřovány pravomoci rozhodovat či nějakým způsobem ovlivňovat věc veřejného zájmu. Je všeobecně známo, že korupce proniká do všech oblastí lidského života, ničí základní hodnoty společnosti a je ji možno považovat za systémovou chybu, která zasahuje všechny sféry fungování společnosti a paralyzuje činnost státního aparátu, přičemž je nezbytné vytvořit a použít adekvátní opatření k zamezení či omezení výskytu korupce. Základní příčinou existence korupce je *věčná lidská touha po materiálních statcích, penězích, kariéře či moci*. Korupci nalezneme všude tam, kde se pro ni vytvořily vhodné podmínky. Korupční jednání je ovlivňováno korupčním prostředím a samotnou kulturou společnosti dané země. V některých zemích je korupce jevem nahodilým, jinde je rozvinutá až do fáze organizovaného zločinu prorůstajícího do mocenských

struktur, politických stran a společenského systému. Korupce není jen problémem jednotlivých systémů a institucí, ale také jednotlivců, neboť se lze domnívat, že málokterý člověk v sobě dokáže potlačit touhu po bohatství a moci.

Korupční jednání je ovlivňováno celou řadou faktorů závislých na společnosti jako takové, jejím vývoji a politickém, ekonomickém ale i sociálním uspořádání. V takovémto případě hovoříme o vzniku **korupčního klimatu**. Jedním ze základních vlivů způsobujících devastaci zásadních hodnot společnosti, včetně korupce, je nedostatečná výchova a vzdělávání dětí od útlého věku. A proto je důležité a nezbytné již od mateřských škol vštěpovat dětem základní lidské hodnoty a učit je náležitému chování tak, aby si uvědomovaly, co je špatné a nemá se dělat a pokud něco špatného udělá, že je každý za své jednání zodpovědný. Když si každý člověk uvědomí, že i korupcí škodí, a to celé společnosti, ale ve svém důsledku i sám sobě a bude si jist, že za své protiprávní jednání bude „po zásluze“ potrestán, musí mu dojít, že se mu korupce v konečném důsledku vůbec nevyplatí. Možná se mu vyplatí z krátkodobého hlediska, neboť bude spokojený, že získal neoprávněnou výhodu, po které toužil, i za cenu porušení zákona, ale z dlouhodobého pohledu bude poškozen nejen on (například bude-li mu uložen podmíněný trest odnětí svobody, bude se mu hůře shánět zaměstnání), ale nakonec i jeho celá rodina (například za situace, kdy bude korupčník odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, pak se nebude schopen o svou rodinu postarat). Pokud by morálka lidí nebyla zdevastovaná současným prospěchářským stylem života, nebylo by nutné se o korupci jako takovou příliš zajímat, neboť nízký počet náhodných trestných činů by neznamenal ohrožení základů společnosti.

Nicméně kompletně převychovat společnost a znovu jí vštěpit morální a etické zásady je myšlenka utopická, neboť dokud budou existovat zkažení jedinci či spíše skupiny lidí, budou stále pomyslnými „červíčky v jablku“, kteří dokážou jablko znehodnotit celé.

Korupčnímu jednání přímo napomáhají **prokorupční faktory**, které jsou příčinami korupce a mezi něž patří:

a) *normativní systém* (legislativa) - pokud nebudou existovat dostatečně propracované normy řešící případy korupce, bude výskyt korupce oproti systému s jasnými a jednoznačnými normami a neobsahujícími mezery podstatně vyšší,

b) *systém kontroly* - pokud systém kontroly nefunguje, nepředstavuje pro potenciální pachatele dostatečnou hrozbu, riziko odhalení korupčního jednání

je tak nízké, že se korupce vyplácí, a proto je jednak třeba, aby byly spolehlivě dodržovány postupy a chování zakotvené v právních předpisech a v případě, že tomu tak není, aby neprodleně následovaly účinné sankce uplatňované vůči těm, kteří se provinili,

c) *míra odhalování korupce a systém sankcí* - při zvažování, zda se korupčního jednání dopustit, či nikoli, hraje nezanedbatelnou úlohu otázka úspěšnosti odhalování korupce a výše sankce, kterou lze uložit,

d) *morálka a hodnotový žebříček* - korupce má větší uplatnění v takových společnostech, ve kterých stojí nad zájmy společnosti a státu osobní prospěch jedinců, bohatství, touha po jmění, kariéře či postavení,

e) *výše úplatku* - s morálkou souvisí jisté nepsané základní pravidlo korupce, že každý je úplatný a záleží na okolnostech a výši nabízeného úplatku,

f) *fungování administrativy a kvalita státní správy* - pro vznik korupčního prostředí je ideální prostředí charakteristické přemírou byrokracie, kde není fungování veřejné správy jasné nebo kde jsou požadavky občanů vyřizovány neefektivně a zdlouhavě,

g) *chudoba* - nedostatečné ohodnocení úředníků, sociální nejistota a vysoké životní náklady mohou vést ke snahám o kompenzaci pomocí neoprávněných výhod či majetkových prospěchů,

h) *vliv médií* - pokud jsou zprostředkovány neobjektivní a neseriózní informace, mohou být vzory chování občanů negativně formulovány,

i) *korupční tradice* - stále se vyskytují státy, ve kterých je korupce považována za jev obvyklý a kde se úplatek zpravidla očekává,

j) *klientelismus* - zvyk vyřizovat občanské záležitosti nestandardními postupy prostřednictvím známých, za poskytnutí vzájemných úsluh, mimo pořadí a podobně,

k) *korupční vzory* - čím silnější je předpoklad, že jsou úředníci zkorumpovaní, tím náchylnější jsou tito úředníci k přijímání úplatku a pokud občané zjistí, že osoba, kterou si zvolili za svého zástupce, je náchylná ke korupčnímu jednání, mohou přijmout takové korupční jednání za své.¹⁴

¹⁴ HORNÍK, J., ŽUFANOVÁ, H. *Základní minimum o korupci a trestním právu pro pedagogy středních škol*. 1. vyd. Praha, 2014, s. 107-110.

2.2 Policejní korupce

Základním principem demokratického právního státu je rovnost občanů před zákonem, na základě tohoto principu vychází etický kodex policie, který jako nejdůležitější povinnost policistů deklaruje zacházet se všemi občany nestranně, bez nadržování, ovlivňování, nepřátelství a bez ohledu na postavení, pohlaví, rasu náboženství nebo politické názory. Policista, který přijme úplatek za protislužbu či zvýhodní jednu osobu na úkor ostatních, poruší rovnost občanů před zákonem. Přijímání úplatků policistou podlamuje základní principy demokratického právního státu, toho, který policista reprezentuje.¹⁵

Korupce příslušníků Policie České republiky je samozřejmě velice závažným problémem. Vedení policie ji přičítá pochybení jednotlivců, nikoli systémovým chybám. Nejčastěji s ní přichází do styku široká veřejnost, a proto je obecně považována za značně rozšířenou. Avšak ne vždy tomu tak bylo, jejímu vedení se ji v minulosti dařilo, za přispění pozitivní mediální prezentace policie navenek, poměrně úspěšně tajit, a ačkoli se vyskytovala v povědomí jednotlivých občanů, společnost si ji tak zásadním způsobem neuvědomovala. Boj proti korupci v policejních řadách je velice složitý, neboť trestná činnost páchaná lidmi, kteří ji ve své odbornosti vyšetřují, a tudíž vědí, jak vyšetřování mařit, se jen velmi těžko odhaluje, o profesní sounáležitosti nemluvě. Jak je obecně známo, policie se chrání navzájem a vytvářejí jakýsi „stát ve státě“.¹⁶

Proto by se Generální inspekce bezpečnostních sborů měla důsledně zabývat každým podezřením a je velkým přínosem, že je postavena mimo rezort policie, protože policisty tak nevyšetřují kolegové a kamarádi.

Převážná většina trestných činů páchaná při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ní je korupčního charakteru. Tato trestná činnost vzhledem k její hluboké latenci, konspirativnosti a zpravidla sofistikovanému provedení ze strany policistů patří mezi nejobtížněji zjištěitelné a postižitelné. To je také umocněno tím, že v případě tohoto druhu trestné činnosti neexistuje klasická dvojice pachatel - oběť, jako je to typické u ostatních trestných činů, neboť korupční jednání je obvykle výsledkem dohody jeho účastníků. Proto žádný z nich nemá zájem na jejím odhalení a tomu odpovídá i neochota ke spolupráci s orgány činnými v trestním řízení. Z hlediska

¹⁵ KOČAN, Š. *Teoretické aspekty korupcie v policajnom zbore* [online]. Bratislava : Akadémia policajného zboru, 2017 [cit. 2017-11-14]. Dostupné z WWW : < <https://www.akademiapz.sk/archiv-1-2008>>.

¹⁶ PETROVSKÝ, K. *Korupce po česku aneb Korupce očima průměrného Čecha*. 1. vyd. Praha, 2007, s. 49.

společenské škodlivosti korupce však zásadní význam představuje otázka, zda aktuální míra korupčních transakcí dlouhodobě osciluje mezi stadiem náhodné a stadiem spontánně regulované korupce či se již pohybuje v pásmu organizovaného zločinu, který srůstá s politikou a státní správou.¹⁷

2.2.1 Příčiny policejní korupce

V současné době je třeba hledat *primární* příčiny kriminality a korupce policistů, mezi které patří nedokonalý výběr, nedostatečné vzdělávání, nekvalitní sociální péče o pracovníky a nízký sociální status policisty. Metody používané při výběru policistů kladou důraz především na intelekt a určité charakteristiky osobnosti, například odolnost proti stresu či vztah k minoritním skupinám. Relativně malá pozornost je při výběru uchazečů o službu policisty věnována morálně volní stránce osobnosti, jejíž zkoumání a diagnostikování vyžaduje mnohem náročnější metody. Vzdělávání policistů se soustřeďuje zejména na jejich právní výchovu a zvládnutí speciálních policejních znalostí a dovedností a morální výchově a rozvoji sociálních kompetencí se nevěnuje dostatečná pozornost. Přitom etické a morální postoje policistů, které ovlivňují jejich reálné chování, závisí do jisté míry na uspokojování jejich základních lidských potřeb. A proto, kde je toto uspokojení nízké, je zvýšená pravděpodobnost porušování profesionálních etických norem.

Sekundární příčiny, které spoluurčují trestnou činnost policistů, je možno hledat v překotné legislativě, která neustálými novelami, dodatky a jinými úpravami zákonů, prováděcích předpisů či vnitřních normativních instrukcí vytváří stav právní nejistoty, a tím nepřímou ovlivňuje trvání rizikového klimatu. Zákonodárné orgány mohou ovlivňovat práci policie prostřednictvím novelizace těch zákonů, které vytvářejí potenciál policejní korupce. Jedná se například o zákony regulující postih za přestupky v dopravě, zejména požívání alkoholu řidiči motorových vozidel, držení drog „pro vlastní potřebu“ či jejich distribuce, povolování pobytu cizinců a další normy, které poskytují příliš široký rozhodovací prostor pro policisty. Relativní zpřesnění sankcí ukládaných policisty a stanovení jasných a přesných kritérií jejich správního rozhodování by nepochybně přispělo k omezení policejní kriminality a korupce.¹⁸

¹⁷ SALVET, L. *Kriminalita policistů České republiky*. Praha, 2011, s. 53.

¹⁸ SALVET, L. *Kriminalita policistů České republiky*. Praha, 2011, s. 20-21.

2.2.2 Způsoby korupčního jednání policistů

Úmyslné trestné činy policistů spáchané při výkonu služby mající charakter korupčního jednání v širším slova smyslu lze rozdělit například podle způsobu páchaní:

A) nezákonné aktivity policistů při účelově nepravdivém šetření skutečných i fingovaných nehod či vloupání do bytů a nebytových prostor za účelem majetkové účasti na neoprávněně vylákaném plnění pojišťovny. „Odměna“ za sepsání protokolu

B) například o malé dopravní nehodě v rozporu se skutečností je svým charakterem specifickým nepřímým úplatkem za tuto „službu“,

C) vyžadování a přijímání různých plnění v souvislosti s prováděním správních úkonů a vydáváním správních rozhodnutí, například když má občan nárok na vydání rozhodnutí, ale chce zkrátit obvyklou čekací dobu nebo vydání požadovaného rozhodnutí je zákonem ponecháno do určité míry na správním uvážení policisty, který plní úkol správního orgánu, případně občan nemá na vydání požadovaného rozhodnutí nárok a přesto je policistou vydáno,

D) trestné činy páchané v souvislosti s prováděním dozoru nad silničním provozem, kdy například policista uloží pokutu v určité výši, občan ji v té výši zaplatí, ale policista nevydá občanovi pokutový blok nebo policista hrozí občanovi vysokou sankcí a namísto toho se „spokojí“ s nižší částkou bez vypsání pokutového bloku, v obou případech policista peníze užije pro vlastní potřebu,

E) obchod policistů s informacemi z probíhajícího trestního řízení a z policejních informačních systémů, kdy například policista poskytuje z různých pohnutek bez právního důvodu údaje z policejních informačních systémů o osobách a věcech nebo informuje osobu, která hodlá spáchat trestný čin, o optimálním místě, čase a způsobu jeho spáchání tak, aby bylo minimalizováno nebezpečí jejího odhalení, případně informuje osobu o tom, že jsou proti ní prováděny skrytě úkony trestního řízení a o tom, jak se má chovat, aby odhalení jejího trestného činu bylo ztíženo nebo podstatně či zcela zmařeno,

F) nezákonné „kupčení“ s beztrestností, kterého se mohou dopouštět zejména kriminalisté nebo vyšetřovatelé tím způsobem, že když se policista dozví, že určitá osoba spáchala trestný čin, pak namísto toho, aby zahájil úkony trestního řízení či trestní stíhání, požaduje od pachatele různá plnění, či policista nařkne některou osobu, která není pachatelem trestného činu, že proti ní zahájí trestní stíhání a požaduje plnění za to,

že tak neučiní, případně za určitý poplatek je účelově vedeno trestní řízení tak, aby „klient“ zůstal beztrestný.¹⁹

2.2.3 Situační podmínky místa činu

Situační podmínky místa činu trestných činů korupčního charakteru jsou všeobecně nepříznivým faktorem pro jejich objasňování. S ohledem na charakter místa činu a k povaze korupčního jednání je pro tyto trestné činy typická nepřítomnost vyhodnotitelných stop, případně jen jejich malý výskyt. Mezi situační podmínky místa činu řadíme zejména:

- *demografické podmínky* - trestné činy jsou často páčány v uzavřených prostorách a není v zájmu korumpujícího ani korumpovaného trestný čin oznámit, chybí zde tzv. „přímá oběť“,
- *topografické podmínky* - při korupčních trestných činech dochází k minimalizaci ovlivňování účastníků a prostředí, proto téměř nedochází k tvorbě vyhodnotitelných stop, a proto obyčejně nelze uplatnit řadu kriminalistických metod, jako je například ohledání místa činu,
- *vlastnosti objektů* - při korupčních jednáních je výskyt stop často omezen pouze na paměťové stopy účastníků korupčního jednání či svědků, policisté s právním vědomím ví, jak se vyhnout právnímu postihu a znají své možnosti,
- *čas spáchání* - valná většina korupčních trestných činů je spáchána v denní době, u dopravní, cizinecké či pořádkové policie často v průběhu služby, tedy i v noční dobu.

Policistům mnohdy nestačí jen znalost jejich povinností a práv, ale setkávají se se situacemi, kde je třeba zapojit i vlastní úsudek, který je ovlivněn jejich vztahem k etickým normám a zásadám, které předurčují úlohu policie ve společnosti.²⁰

2.2.4 Prevence kriminality policistů

Do teritoria prevence kriminality spadají veškeré aktivity směřující k předcházení páčání trestných činů a ke snižování jejich výskytu cestou zamezení či potlačení příčin a podmínek vzniku trestných činů. O co účinnější a efektivnější je prevence kriminality,

¹⁹ SALVET, L. *Kriminalita policistů České republiky*. Praha, 2011, s. 53-56.

²⁰ KUBÍKOVÁ, I. Kriminalistické hlediská korupcie. In THURZO, A. *Odhaľovanie a vyšetřovanie korupcie : Zborník študijných materiálů pre inovačné kurzy ďalšieho vzdelávania*. Bratislava, 2001. s. 40-45.

o to nižší je vlastní kriminalita. Mezi prevencí kriminality a jejím pácháním existuje nepřímá úměra, což platí bezesporu i pro oblast kriminality policistů. Prevence, která by měla směřovat rovnou do řad policistů, by měla oslovit skupinu lidí, která je sama o sobě při ochraně společnosti před kriminalitou nezastupitelná a jejíž místo mezi subjekty, které působí v rámci prevence, je naprosto specifické.

Při prevenci trestné činnosti policistů je nezbytné vzít v úvahu, že postavení policisty ve společnosti vyplývá formálně ze zákona. Sociální uznání a prestiž policejní profese jako neformální ukazatelé postavení policie ve společnosti jsou však spoluurčovány obrazem, který si o policii utváří obyvatelstvo. Postoje veřejnosti k policii naznačují, jaký image policie v očích veřejnosti požívá, a tento image je do značné míry negativně ovlivňován právě trestnou činností policistů, její četností a závažností. A proto by policie neměla být k vlastnímu image lhostejná, neboť to může mimo jiné ovlivňovat například ochotu veřejnosti ke spolupráci s policií či zájem schopných jedinců o policejní profesi.

Významnou část prevence by měla jistě tvořit pozitivní motivace, například ve formě dostatečného ohodnocení policistů, dále nelze odhlédnout od skutečnosti, že zatíženost policistů je velkých městech skutečně značná a policistů je zde nedostatek, takže v těchto regionech jsou nuceni po nástupu do služebního poměru a absolvování základní odborné přípravy sloužit i policisté, kteří při přijetí do služebního poměru žádali o zařazení na služební místo v jiném regionu a pro službu v tomto regionu nebyli přijati. V období nuceného výkonu služby, zejména v Praze, pak přijímají sociálně nežádoucí vzorce chování při výkonu služby, které potom přenášejí do ostatních míst, kam se po nuceném převelení vracejí. Navíc tato skutečnost s sebou nese rovněž negativní motivaci, neboť policisté jsou mnohdy velmi vzdáleni od svých rodin a zázemí, a proto řešení tohoto stavu, tedy vytvoření lepších podmínek pro policisty ve velkých městech a zařazování nových policistů do míst, pro něž byli přijati, by mohlo účinně napomoci prevenci trestné činnosti policistů. V neposlední řadě by se prevencí kriminality policistů měli zabývat jejich nadřízení, jednotliví vedoucí i ředitelé, a to na řídicích stupních všech úrovní, což samozřejmě předpokládá vysoké nároky na jejich vlastní morální bezúhonnost, přirozenou autoritu i vysoký morální kredit.²¹

²¹ SALVET, L. *Kriminalita policistů České republiky*. Praha, 2011, s. 61-64.

2.2.5 Protikorupční opatření

Preventivní opatření u policie jsou rozdělena do několika oblastí, avšak každá z těchto jednotlivých oblastí by měla tvořit ucelenou a propojenou skupinu, směřující k zabránění korupčního jednání policistů a zaměstnanců policie. Proto byl vytvořen protikorupční program, který je rozdělen do několika oblastí. Nejdůležitější je oblast personální, která se přímo dotýká jednotlivých policistů a do této oblasti spadá zejména:

- důsledné posuzování postojů a jednání uchazečů o přijetí do služebního poměru a upozorňování na náznaky postojů uchazečů, které by mohlo být označeno jako korupční jednání nebo takovému jednání blízké,
- zaměřit pozornost na to, zda se u uchazeče o přijetí do služebního poměru při vyšetření duševní způsobilosti nevyskytují postoje, způsoby chování a jednání, které by mohlo být označeno jako tendence ke korupčnímu jednání, či obdobnému jednání,
- úzká spolupráce s vedením Středních policejních škol a se školním policejním střediskem, jejímž cílem je zaměřit se na to, zda se u zde studujících policistů nevyskytují postoje, způsoby chování či jednání, které by bylo možno označit jako tendence ke korupčnímu či obdobnému jednání,
- průběžné tipování korupcí ohrožená služební místa a pracoviště,
- na systematizovaná pracovní místa, kde lze předpokládat ohrožení korupcí, zařazovat zaměstnance, o nichž je známo, že jejich postoje a způsoby chování lze označit jako protikorupční,
- v průběhu služby ve zvýšené míře věnovat pozornost zaměstnancům, kteří projevují tendence ke zneužívání svých oprávnění,
- zvažovat možnost efektivní obměny policistů, zejména formou změn personálního složení hlídek v terénu a tím rušit mnohdy nežádoucí vazby mezi policisty při neměnném složení hlídek,
- při zjištění poznatku o korupčním jednání zaměstnance tento poznatek řádně prověřit a v případě, že se poznatek potvrdí, vyvodit příslušná kázeňská nebo personální opatření,
- vytvářet podmínky pro vzájemnou zastupitelnost zaměstnanců zařazených na stejných organizačních článcích útvaru, předávání agend v době dovolené, rehabilitace, nemoci,

- při propuštění zaměstnance na základě prokázaného korupčního jednání uvádět prokázané korupční jednání jako důvod propuštění v posudku zaměstnance,
- účinně využívat všech prvků hmotné motivace a platného sociálního programu k personální stabilizaci těch zaměstnanců, kteří jsou zařazeni na korupci ohrožených místech,
- dobré jméno policie na veřejnosti posilovat výchovou policistů k bezchybnému výkonu služby, ústrojové kázni, příkladnému chování a vystupování ve službě i v soukromém životě.²²

2.2.6 Stálá protikorupční komise

K realizaci úkolů vyplývajících z Vládního programu boje proti korupci a z Resortního interního protikorupčního programu byla v roce 2006 zřízena rozkazem policejního prezidenta stálá protikorupční komise policie, která je poradním orgánem policejního prezidenta na úseku koordinace a metodiky vnitroresortních protikorupčních opatření.

Stálá protikorupční komise policie navrhuje, zpracovává, projednává a doporučuje policejnímu prezidentovi formy a metody implementace resortního interního protikorupčního programu a spolupůsobí při jeho naplňování. Dále provádí metodickou a kontrolní činnost na úseku aplikace protikorupčních opatření u útvarů policie, indikuje zdroje a formy možného korupčního jednání, zabezpečuje jejich analýzy a navrhuje potřebná preventivní opatření. Spolupůsobí také při vytváření podmínek pro informování veřejnosti o právech osob při úředním jednání s příslušníky a zaměstnanci policie a zveřejňuje v souladu s právními předpisy zjištěné případy korupčního jednání. Spolupracuje přitom s Ministerstvem vnitra, orgány veřejné správy, nevládními organizacemi, občanskými sdruženími a odbornou veřejností.

Členy Stálé protikorupční komise policie jsou zástupci Policejního prezidia České republiky, všech krajských ředitelství policie, Služby cizinecké policie a Národní centrály proti organizovanému zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování. V rámci komise pracují analytická, legislativní a mediální sekce, sekce nejlepší praxe, sekce vnější služby, ekonomických činností a služby kriminální policie a vyšetřování.

²² ČESKO. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE KARLOVARSKÉHO KRAJE. Rozkaz ředitele KřP KvK č. 3/2016 ze dne 12. ledna 2016, kterým se vydává Protikorupční program Policie České republiky Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje k realizaci úkolů vyplývajících z Vládního programu boje proti korupci a z Resortního interního protikorupčního programu, příloha.

Během svého dosavadního působení Stálá protikorupční komise policie navrhla a prosadila řadu protikorupčních opatření. Iniciovala například zařazení kompetence reflektující protikorupční aktivity vedoucích příslušníků policie do pravidelného služebního hodnocení, podnítila využívání audiovizuálních záznamových zařízení ve služebních vozidlech k monitorování činnosti policejních hlídek v terénu nebo testování plateb blokových pokut uložených policisty prostřednictvím platebních karet. Inspirovala i různá protikorupční opatření v rámci Služby cizinecké policie, mezi nimi stavebně technické úpravy služeben a jejich vybavení audiovizuální záznamovou technikou nebo systém několika policistů a zaměstnanců policie, kteří se podílejí na správním řízení v téže věci. Velkou pozornost věnovala výchově, výcviku a prověřování protikorupční odolnosti zejména mladých policistů v rámci základní odborné a služební přípravy. Navázala přitom úzkou součinností s vedením Vyšších a Středních policejních škol Ministerstva vnitra.²³

²³ *Stálá protikorupční komise Policie České republiky* [online]. Praha : POLICIE ČR, 2017 [cit. 2017-10-10]. Dostupné z WWW : <<http://www.policie.cz/clanek/stala-protikorupcni-komise-policie-ceske-republiky-43362.aspx>>.

3 Trestné činy korupčního charakteru páchané policisty

Korupci lze charakterizovat jako zneužití postavení, které je spojeno s porušením principu nestrannosti při rozhodování a je motivováno snahou po materiálním zisku nebo získání jiných výhod. Korupce je tedy projevem chyby v rozhodovacím a řídicím procesu. Součástí korupčního vztahu je vždy ten, kdo rozhoduje, jeho moc odchylovat se od stanovených pravidel a účast v korupčním vztahu je etickým a mravním selháním jednotlivců. Výskyt korupce může ohrozit životaschopnost demokratických institucí a tržních ekonomik a zároveň bezpečnost státu, a to jak z hlediska vnitřní, tak i vnější bezpečnosti. I když trestní zákoník nepoužívá samotný pojem „korupce“, tento negativní společenský jev ale postihuje.²⁴

Základní formy korupce jsou upraveny ve zvláštní části trestního zákoníku, kde je tomuto protiprávnímu jednání věnována Hlava X nazvaná *Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných* díl 3 s názvem *Úplatkářství*. Jsou to tři trestné činy - *přijetí úplatku* (§ 331), *podplácení* (§ 332) a *nepřímé úplatkářství* (§ 333), které jsou doplněny o *společné ustanovení* (§ 334), kde jsou vymezeny pojmy „úplatek“, „úřední osoba“ a „obstarávání věci obecného zájmu“. Trestní zákoník však obsahuje i další skutkové podstaty trestných činů, které postihují korupční jednání.²⁵

Kromě úplatkářství je v právním řádu zakotveno několik dalších skutkových podstat trestných činů, které definují korupční chování. Vzhledem k tomu, že rozhodující prostor a hlavní nebezpečí korupce leží v oblasti veřejné správy včetně moci zákonodárné a moci soudní, jde především o vybrané činy úředních osob podle Hlavy X dílu 2 trestního zákoníku *Trestné činy úředních osob*, kam spadají trestné činy *zneužití pravomoci úřední osoby* (§ 329) a *maření úkolu úřední osoby z nedbalosti* (§ 330). K trestným činům, které mají znaky korupčního chování, lze řadit také trestné činy *neoprávněné nakládání s osobními údaji* (§ 180), *zneužití informace a postavení v obchodním styku* (§ 225), *sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě* (§ 256), *pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži* (§ 257), *pletichy proti veřejné*

²⁴ *Co je korupce* [online]. Praha : POLICIE ČR, 2017 [cit. 2017-11-16]. Dostupné z WWW : <<http://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspxx>>.

²⁵ HORNÍK, J., ŽUFANOVÁ, H. *Základní minimum o korupci a trestním právu pro pedagogy středních škol*. 1. vyd. Praha, 2014, s. 71.

dražbě (§ 258), případně některé další skutkové podstaty obsažené zejména v Hlavě VI a X zvláštní části trestního zákoníku.²⁶

3.1 Úplatkářství

Zcela klíčovým prvkem korupce, tedy úplatkářství, je **úplatek**, jehož definice je přímo vymezena v § 334 odstavci 1 trestního zákoníku, dle něhož se úplatkem rozumí „*neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok*“.²⁷

Zákon nestanoví nejnižší hranice úplatku, společenskou škodlivost je však nezbytné hodnotit z hlediska konkrétního případu a to z hlediska nejen výše úplatku, ale i s přihlédnutím k druhu obecného zájmu. V některých oblastech, například v soudnictví, je nutné ze zásady netolerovat žádná plnění ani v minimální výši.²⁸

Poskytnutím úplatku je mimo přímé předání úplatku i nepřímé poskytnutí výhody nebo protislužby. *Za nabídnutí úplatku* je považováno jednání, při kterém pachatel projeví ochotu úplatek poskytnout pouze konkludentním jednáním, jako je třeba ponechání obálky na stole a *slib úplatku* je vyjádřením závazku úplatek poskytnout v budoucnosti, na rozdíl od nabídky, bývá slib zpravidla méně konkrétní.²⁹

Další ze společných znaků korupce, je pojem **obstarávání věcí obecného zájmu**, což je vymezeno jako činnost, při které jsou plněny úkoly, na kterých má zájem celá společnost nebo alespoň větší skupina občanů, nejedná se přitom o činnost občanů, která by byla projevem uspokojování jejich výlučných zájmů, jako je například výměna bytu, změna zaměstnání nebo prodej vlastního automobilu, jedná se naopak zejména o činnost v oblasti státu a samosprávy a dále v oblasti uspokojování obecně důležitých materiálních, sociálních a jiných potřeb základního významu.³⁰

²⁶ *Co je korupce* [online]. Praha : POLICIE ČR, 2017 [cit. 2017-11-16]. Dostupné z WWW : <<http://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspx>>.

²⁷ HORNÍK, J., ŽUFANOVÁ, H. *Základní minimum o korupci a trestním právu pro pedagogy středních škol*. 1. vyd. Praha, 2014, s. 42-43.

²⁸ KRUPKA, V. *Trestní právo hmotné - zvláštní část*. 1. vyd. Praha, 2012, s. 107.

²⁹ JELÍNEK, J., a kol. *Trestní právo hmotné - obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha, 2006, s. 519.

³⁰ KRUPKA, V. *Trestní právo hmotné - zvláštní část*. 1. vyd. Praha, 2012, s. 106.

3.1.1 Přijetí úplatku podle § 331 trestního zákoníku

Objektem trestného činu přijetí úplatku je zájem státu na řádném, zákonném a nestranném obstarávání věcí obecného zájmu a zájem na řádném výkonu podnikatelské činnosti.

Objektivní stránka spočívá jednak v přijetí úplatku nebo přijetí slibu o poskytnutí úplatku v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu, či v souvislosti s podnikáním.

Subjektem tohoto trestného činu může být pouze osoba, která se účastní na obstarávání věcí obecného zájmu či na jednání v souvislosti s podnikáním. Může jím být i právnická osoba.

Subjektivní stránku zde zastupuje pouze úmysl.³¹

3.1.2 Podplácení podle § 332 trestního zákoníku

Objektem trestného činu podplácení je zájem státu na řádném, zákonném a nestranném obstarávání věcí obecného zájmu a zájem na řádném výkonu podnikatelské činnosti.

Objektivní stránka spočívá buď v poskytnutí, nabídnutí nebo slibu úplatku jinému nebo pro jiného, a to vše vždy v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu, anebo v souvislosti s podnikáním.

Subjektem tohoto trestného činu může být kdokoliv, tedy i osoba právnická.

Subjektivní stránka požaduje úmysl, přičemž pachatel musí vědět, že může jít o některou z forem podplácení a pro tento případ je s tím srozuměn.

Na trestnosti takového jednání nemění nic ani skutečnost, že se nabídka či slib úplatku se setká s odmítnutím.³²

3.1.3 Nepřímé úplatkářství podle § 333 trestního zákoníku

Objektem je zájem na řádném, nestranném a zákonném obstarávání věcí obecného zájmu a tato skutková podstata postihuje intervenci, která působí na výkon pravomoci úřední osoby, nestačí tedy pouze působení na osobu obstarávající věci obecného zájmu.

Objektivní stránka je naplněna jednáním pachatele, který požaduje nebo přijme úplatek za to, že bude svým vlivem působit na výkon pravomoci úřední osoby, či za to,

³¹ KRUPKA, V. *Trestní právo hmotné - zvláštní část*. 1. vyd. Praha, 2012, s. 106.

³² KRUPKA, V. *Trestní právo hmotné - zvláštní část*. 1. vyd. Praha, 2012, s. 108.

že tak již učinil, poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek za to, že bude svým vlivem působit na výkon pravomoci úřední osoby, anebo za to, že tak již učinil.

Subjektem u tohoto trestného činu může být kdokoli, tedy i osoba právnická, která svým vlivem působí na výkon pravomoci úřední osoby, aniž by byl sám účasten na rozhodování nebo jeho výkonu.

Po subjektivní stránce je požadován úmysl.

Ve většině případů se u tohoto trestného činu jedná o rodinné příslušníky samotných úředních osob. V tomto případě není podstatné, zda pachatel skutečně působil na výkon pravomoci úřední osoby, zde postačuje, že podplácející předpokládá, že se tak již stalo, a dále není podstatné, jaký byl výsledek intervence.³³

Skutkové podstaty uvedených trestných činů jsou v trestním zákoníku doplněny o § 334 - společná ustanovení, kde je mimo jiné definován pojem úplatek, obstarávání věcí obecného zájmu, a dále je zde nad rámec § 127 trestního zákoníku rozšířen pojem úřední osoby pro případy úplatkářství i na osoby v postavení zahraničních úředních osob.³⁴

³³ KRUPKA, V. *Trestní právo hmotné - zvláštní část*. 1. vyd. Praha, 2012, s. 108.

³⁴ KRUPKA, V. *Trestní právo hmotné - zvláštní část*. 1. vyd. Praha, 2012, s. 109.

4 Statistické údaje za období od roku 2012 do roku 2017

K objasnění cíle bakalářské práce a potvrzení dvou dílčích hypotéz, a to H2 a H3, byly analyzovány Zprávy o činnosti Stálé protikorupční komise Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje za roky 2012 až 2017, ze kterých lze stanovit, zda policistům Územního odboru Karlovy Vary byl nabídnut úplatek, zda ho přijali, či se někteří z nich dopustili korupčního jednání a zda má jejich korupční jednání stoupající nebo klesající dynamiku.

4.1 Analýza statistických údajů Stálé protikorupční komise

Analýzou zpráv vyplynulo, že v roce **2012** nebyly u KřP KvK zaznamenány žádné případy, kdy by policistům při výkonu jejich pravomoci byl ze strany civilních osob nabízen úplatek.³⁵

V roce **2013** byly zaznamenány tři případy, kdy byl policistům při výkonu jejich pravomoci ze strany civilních osob nabízen úplatek, ve všech případech se jednalo o ovlivnění rozhodnutí policisty Územního odboru Karlovy Vary při projednávání podezření z přestupkového jednání v dopravě, ve všech třech případech bylo proti civilním osobám zahájeno trestní stíhání pro spáchání zločinu podplácení podle § 332 odst. 1, 2 písm. b) trestního zákoníku a státní zástupce po ukončení vyšetřování podal obžalobu k příslušnému soudu, v roce 2013 bylo také zjištěno u dvou policistů Územního odboru Karlovy Vary zneužití pravomoci úřední osoby a věc byla předána GIBS k dalšímu opatření.³⁶ Jednání těchto policistů je popsáno v další části bakalářské práce nazvané „kazuistika“.

Ze zprávy za rok **2014** bylo zjištěno, že byly zaznamenány dva případy, kdy byl policistům při výkonu jejich pravomoci ze strany civilních osob nabízen úplatek, u obou případů se jednalo o ovlivnění rozhodnutí při projednávání podezření z přestupkového jednání v dopravě, v jednom z těchto případů bylo proti civilní osobě zahájeno trestní stíhání pro spáchání zločinu podplácení podle § 332 odst. 1, 2 písm. b) trestního zákoníku a státní zástupce po ukončení vyšetřování podal obžalobu k příslušnému soudu, ve druhém případě byla ze strany policisty nabídka akceptována, věc byla následně

³⁵ ČESKO. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE KARLOVARSKÉHO KRAJE. Zpráva o činnosti Stálé protikorupční komise Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje v roce 2012 ze dne 30. ledna 2013.

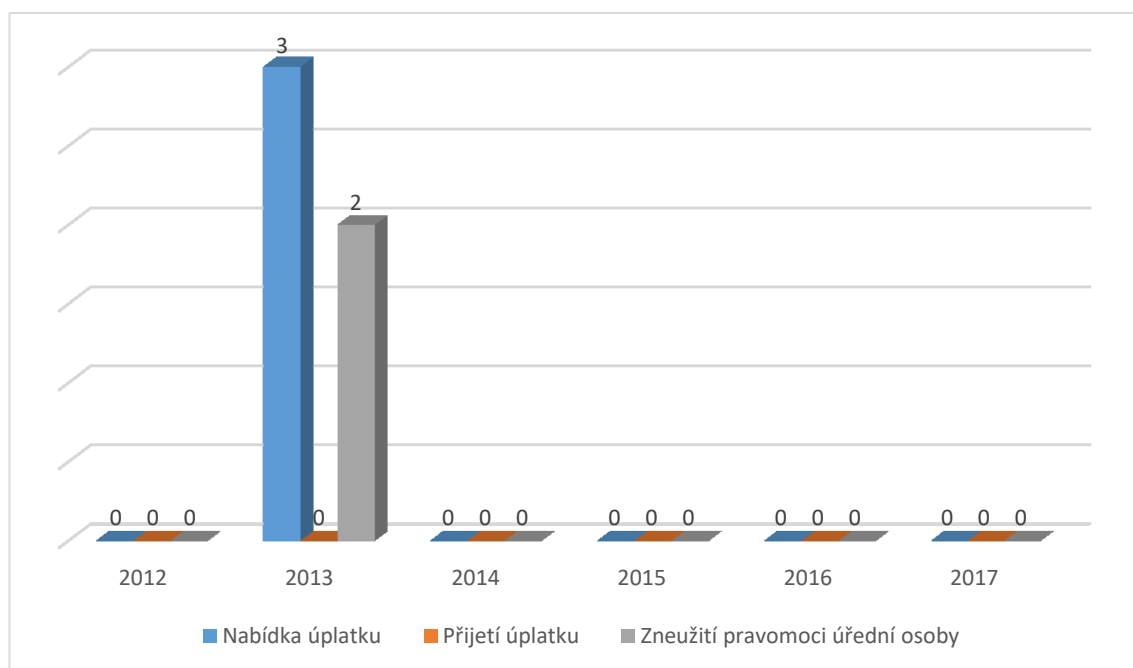
³⁶ ČESKO. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE KARLOVARSKÉHO KRAJE. Zpráva o činnosti Stálé protikorupční komise Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje v roce 2013 ze dne 16. ledna 2014.

předána k dalšímu opatření GIBS, ani v jednom případě se ale nejednalo o policisty Územního odboru Karlovy Vary.³⁷

Ve zprávě za rok **2015** je konstatováno, že byly zaznamenány dva případy, kdy byl policistům při výkonu jejich pravomoci ze strany civilních osob nabízen úplatek, v obou případech se jednalo o ovlivnění rozhodnutí policisty při projednávání podezření z přestupkového jednání v dopravě a proti oběma civilním osobám bylo zahájeno trestní stíhání pro spáchání zločinu podplácení podle § 332 odst. 1, 2 písm. b) trestního zákoníku a státní zástupce po ukončení vyšetřování podal obžalobu k příslušnému soudu, ani v jednom případě se nejednalo o policisty Územního odboru Karlovy Vary.³⁸

V roce **2016** ani **2017** nebyly u KřP KvK zaznamenány žádné případy, kdy by byl policistům při výkonu jejich pravomoci ze strany civilních osob nabízen úplatek.^{39, 40}

Graf 1: Analýza statistických údajů Stále protikorupční komise KřP KvK od roku 2012 do roku 2017

Zdroj: vlastní zpracování

³⁷ ČESKO. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE KARLOVARSKÉHO KRAJE. Zpráva o činnosti Stále protikorupční komise Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje v roce 2014 ze dne 14. ledna 2015.

³⁸ ČESKO. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE KARLOVARSKÉHO KRAJE. Zpráva o činnosti Stále protikorupční komise Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje v roce 2015 ze dne 6. ledna 2016.

³⁹ ČESKO. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE KARLOVARSKÉHO KRAJE. Zpráva o činnosti Stále protikorupční komise Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje v roce 2016 ze dne 2. ledna 2017.

⁴⁰ ČESKO. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE KARLOVARSKÉHO KRAJE. Zpráva o činnosti Stále protikorupční komise Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje v roce 2017 ze dne 3. ledna 2018.

4.2 Vyhodnocení statistických údajů Stálé protikorupční komise

Analýzou statistických údajů Stálé protikorupční komise KřP KvK lze konstatovat, že trestná činnost korupčního charakteru, kterou spáchali policisté Územního odboru Karlovy Vary, byla zjištěna pouze v roce 2013 u dvou policistů, kteří zneužili svoji pravomoc v rámci výkonu služby, v roce 2012 a od roku 2014 do roku 2017 nebylo prokázáno, že by se cíloví policisté korupčního jednání dopustili, můžeme tedy říci, že korupční jednání má klesající tendenci a H2 nebyla potvrzena a taktéž H3 potvrzena nebyla.

5 Empirická část

5.1 Kazuistika

Na konkrétním případě Generální inspekce bezpečnostních sborů - pracoviště Karlovy Vary z roku 2013, který popisuje způsob korupčního jednání dvou policistů, zařazených u Územního odboru Karlovy Vary, kteří se dopustili pokračujícího přečinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, spáchaného formou spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku objasníme, jakým způsobem byla korupce páchána a proč bylo policistům umožněno se jí dopouštět, tedy jaká byla jejich korupční rizika. Detailní postup od oznámení podezření o spáchání trestného činu těmito policisty, průběh prověřování a vyšetřování pracovníky Generální inspekce bezpečnostních sborů v Karlových Varech a ukončení celého trestního řízení příslušným státním zástupcem a soudcem je popsán v Příloze I této bakalářské práce.

5.1.1 Zhodnocení korupčních rizik trestního případu

Po prostudování trestní kauzy policistů Územního odboru Karlovy Vary lze konstatovat, že největším korupčním rizikem byla ta skutečnost, že nedocházelo k pravidelné obměně personálního složení hlídek v terénu a tím nebyly rušeny nežádoucí vazby mezi policisty při neměnném složení hlídek, v popsáném případě ani jeden z policistů neoznámil páchání trestné činnosti svého kolegy a této trestné činnosti se dopouštěli společně a o zisk se dělili, lze se i domnívat, že o jejich korupčním jednání věděli i ostatní kolegové, kteří své podezření sice nadřízenému oznámili, ale není jasné, jak dlouho tušili či věděli, že se M.B. a J.U. takového jednání dopouštějí, dalším korupčním rizikem je ta skutečnost, že přestupci byli ve všech případech cizinci, kteří možná z neznalosti, či ze strachu z autorit nebo pro urychlení vyřízení jejich přestupku, nežádali pokutové bloky, či neřešili, kolik v českých korunách jim policisté vraceli na jejich měnu, a proto korupční jednání těchto policistů nikde neoznámili, mohla by být zvažována i ta možnost, že policisté se domnívali, že když „berou“ v malých částkách, nebude jejich protiprávní jednání odhaleno a potrestáno, závěrem je nutné říci, že bylo prokázáno korupční jednání těchto policistů pouze v šesti případech a nikdy už nebude možné skutečně zjistit, v kolika případech se takového protiprávního jednání dopustili a jaký získali neoprávněný prospěch. Nutno podotknout, že jejich trestní stíhání bylo příslušným soudem podmíněně zastaveno sice se zkušební dobou, ale své protiprávní

jednání nemají zaznamenáno ani v rejstříku trestů, což není dobrým příkladem pro další policisty, kteří se mohou domnívat, že i když budou zneužívat svoji pravomoc k získání finanční či jiné výhody, nehrozí jim žádný nebo jen nízký trest. Jediné, čím byli oba potrestáni, kromě zaplacení velmi nízké škody, bylo propuštění ze služebního poměru u policie.

Po prostudování popsaného trestního spisu lze říci, že *H1 nebyla potvrzena*, neboť ani jeden z policistů v průběhu trestního řízení u GIBS nevypovídal a nebylo tedy zjištěno, proč se protizákonného jednání dopouštěli a zda tím důvodem byl nízký služební plat, může být ale konstatováno, že *H2 se potvrdila*, protože se oba policisté opakovaně dopouštěli korupčního jednání, nebylo to však tím, že přijali úplatek, a proto *H3 prokázána nebyla*.

5.2 Rozhovor s bývalým policistou

Cílem řízeného rozhovoru s bývalým policistou ze dne 02.09.2017, který nedal souhlas s uvedením svých osobních údajů, bylo zjistit formou otevřených otázek, co ho vedlo k tomu, že vzal úplatek a stal se zkorumpovaným policistou, jak mu při tom bylo a zda vůbec přemýšlel o skutečnosti, že se dopouští trestné činnosti, za kterou by mohl být i odsouzen. Tento rozhovor měl také objasnit, za jaké „služby“ úplatek přijímal, zda dostával pouze peníze, či byly úplatky i v jiné formě, ale především to, jaká byla vlastně jeho korupční rizika, tedy co mu umožnilo nebo usnadnilo páchat trestnou činnost korupčního rázu. Doslovný přepis zkoumaného rozhovoru je uveden v Příloze II této bakalářské práce.

5.2.1 Vyhodnocení řízeného rozhovoru

Po prostudování interview s bývalým policistou může být konstatováno, že jeho odpovědi byly pravdivé. Je překvapující, na kolika různých odděleních policie sloužil a kde všude dokázal „využít své šance“. Tento bývalý policista vystudoval střední školu s maturitou technického směru, u policie pracoval šestnáct let a dnes je mu 49 let. Rozhovor byl nahrán na záznamník mobilního telefonu a doslovně přepsán, nahrávka byla ale poté vymazána na jeho žádost.

Některé z otázek byly předem připravené, ale většina vyplynula v průběhu rozhovoru, který byl směřován k naplnění stanoveného cíle této bakalářské práce. Bývalý policista, se kterým byl uskutečněn tento rozhovor, a který mimo jiné pracoval

i u Územního odboru Karlovy Vary, odešel od policie před více než deseti lety, on si je jist, že již není možné prokázat, jak vysoký neoprávněný prospěch si opatřil, a že přijímal úplatky a spoléhá na to, že trestní odpovědnost za jeho jednání zanikla. K jeho osobě bylo v průběhu rozhovoru v neformální části zjištěno, že poté, co ukončil služební poměr u policie se všemi náhradami, nastoupil na protialkoholní léčení, které bylo dle jeho slov úspěšné, také, že se jeho manželství rozpadlo a peníze, které korupcí získal, vždy ihned utratil, od doby, co odešel od policie, vystřídal mnoho zaměstnání, ale žádná další práce ho již tak nebavila, jako ta u policie, v době rozhovoru pracoval u soukromé ochranné služby, osm hodin denně „stál“ na jednom místě v prodejně s drogerií a hlídal, aby zákazníci nekradli zboží.

Po předmětném rozhovoru si lze položit otázku, zda si tento bývalý policista zaslouží po odchodu od policie pobírat náležitosti za to, že téměř po celou dobu svého služebního poměru přijímal úplatky a zneužíval svoji pravomoc. Pro policii sice mnoho vykonal a snažil se svoji práci a zadané úkoly plnit řádně a zodpovědně, ale na druhou stranu se neustále a opakovaně dopouštěl trestné činnosti, a vzhledem k tomu je možné říci, že mu náležitosti po odchodu od policie pobírat nepřísluší.

Po zhodnocení zjištěných informací je možné konstatovat, že cíl tohoto rozhovoru s bývalým policistou byl splněn, neboť bylo zjištěno, že po dobu jeho policejní kariéry na něho číhalo mnoho korupčních rizik, nejprve to byla skutečnost, že byl v hlídce stále se stejným kolegou, se kterým se dělil o úplatky, samozřejmě ani jeden z nich neoznámil toho druhého, vzájemně se ujišťovali, že na ně nikdo nemůže přijít, také mu bylo „hloupé“ oznámit kolegu, aby se od něho neodvrátil kolektiv a nebyl brán jako udavač, dělal vlastně jen to, co dělají ostatní, poté, co mu to prošlo jednou, tak už se nebál a úplatky bral znovu a znovu, ujišťoval se, že má štěstí, a že mu to vždy projde, dalším a pravděpodobně největším rizikem bylo, že si zvyknul na vyšší příjem a jak se říká „s jídlem roste chuť“ a špatně se přechází na plat nižší, svoji roli zahrála také nevšímavost ostatních kolegů a vedoucích, ale i volný přístup k informacím o připravovaných policejních akcích, dále mu páchání jeho trestné činnosti umožnilo to, že kromě svých zkorumpovaných kolegů, nikdy nebyl nikým oznámen, viděn nebo přistižen při braní úplatků či při poskytování informací osobám, které je poté zneužily a není tedy o jeho protiprávní činnosti žádný důkaz, o tom, že se dopouští trestné činnosti si byl plně vědom, ale nevadilo mu to, páchal

jí stále dál i na různých odděleních policie a svoje protiprávní jednání omlouval tím, že svoji práci jinak dělal jak nejlépe mohl a měl výborné výsledky.⁴¹

Závěrem této výzkumné části je možné říci, že v případě, že by tento policista byl stále ve služebním poměru u Územního odboru Karlovy Vary, bylo by možné konstatovat, že stanovené hypotézy této bakalářské práce byly naplněny, protože největším korupčním rizikem tohoto policisty bylo finanční nedocení či nízký služební plat, korupčního jednání se dopouštěl a to takovým způsobem, že přijímal úplatky, v jeho případě je však nutné uvést, že již více než deset let u policie nepracuje, a proto *H1, H2 ani H3 potvrzena nebyla.*

5.3 Charakteristika dotazníkového šetření

K potvrzení či vyvrácení dílčích hypotéz byl proveden kvantitativní výzkum formou dotazníkového šetření prostřednictvím dvou objektů výzkumu a to hlavního objektu, což jsou policisté Územního odboru Karlovy Vary a vedlejšího objektu, což jsou respondenti-spoluobčané oslovení v Karlových Varech.

K naplnění cíle bakalářské práce bylo, pomocí dotazníkového šetření, analyzovat jaké je největší korupční riziko příslušníků Policie České republiky zařazených u Územního odboru Karlovy Vary, dále objasnit, zda se tito policisté korupčního jednání dopouštějí a jakou formou, také zjistit, zda se policisté vůbec s korupcí po dobu svého služebního poměru setkali jednak osobně, tak u svých kolegů, na jakém oddělení policie v tu dobu sloužili, jestli jim byl nabídnut úplatek a jaký, jestli oznámili, že byli přítomni korupčnímu jednání svého kolegy, v jaké formě, případně v jaké finanční výši by přijali úplatek, zda někdy zneužili svého postavení policisty k získání osobní výhody, proč by se policisté vůbec korupce sami dopustili a z jakého důvodu by se jí mohli dopustit jejich kolegové. Dotazníkové šetření bylo také využito k rozboru informací získaných od respondentů - spoluobčanů oslovených v Karlových Varech, z nichž bylo zjišťováno také, jaké je největší korupční riziko policistů zařazených u Územního odboru Karlovy Vary, zda někdy nabídli policistovi úplatek či o něj on sám požádal, jestli si jej policista vzal, byl-li úplatek ve formě peněz a událo-li se něco z uvedeného v okrese Karlovy Vary.

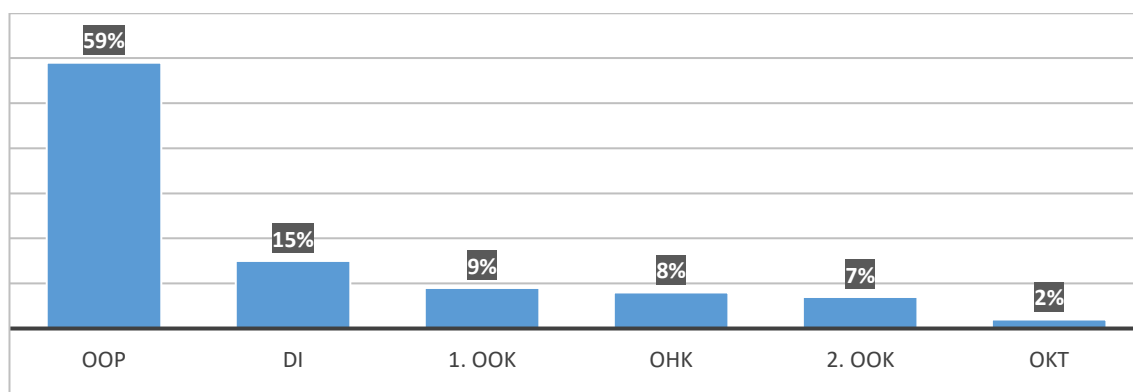
⁴¹ Vlastní zdroj. Rozhovor s bývalým policistou ze dne 02.09.2017.

5.3.1 Dotazníkové šetření mezi policisty

K objasnění stanovených otázek a potvrzení či vyvrácení všech dílčích hypotéz, byl vytvořen pomocí počítačového programu Microsoft Office 2013 Dotazník č. 1 (viz Příloha III), obsahující celkem 22 otázek, z nichž některé byly uzavřené, odpovědi byla pouze možnost ano či ne, u některých bylo nabídnuto více eventualit a některé byly doplňovací. Dotazník vyplnili respondenti z řad policistů Územního odboru Karlovy Vary, jehož organizační struktura je znázorněna v Příloze IV, a pomocí něhož byly k variantám některých odpovědí na dotazované údaje zpracovány grafy vyjadřující četnost či procentuální vyjádření variant odpovědí. Dotazník byl rozeslán emailovou zprávou do služebních emailových schránek vedoucím jednotlivých oddělení Územního odboru Karlovy Vary, kteří byli požádáni o jejich distribuci řadovým pracovníkům a z celkem 419⁴² policistů zařazených u tohoto odboru policie, odpovědělo 107 respondentů.

Otázky 1.) až 4.) byly osobního charakteru a bylo z nich zjištěno, že odpovědělo 84 mužů a 23 žen, dotazník vyplnilo 6 vedoucích pracovníků a 101 pracovníků řadových. Převážnou část respondentů tvořili příslušníci obvodních oddělení, další skupiny byly tvořeny policisty dopravního inspektorátu, 1. oddělení obecné kriminality, oddělení hospodářské kriminality, 2. oddělení obecné kriminality a nejmenší skupinou byli policisté oddělení kriminalistické techniky (viz Graf 2). Mezi respondenty byli nejvíce zastoupeni policisté sloužící u policie 10 až 20 let a to v 50%, další dvě skupiny tvořili policisté sloužící do 10 let a sloužící více než 20 let, obě byly shodně zastoupené v 25%.

Graf 2: Zastoupení respondentů podle místa služebního zařazení

Zdroj: vlastní zpracování

⁴² Vlastní zdroj. Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje. Personální oddělení. Organizační struktura Územního odboru Karlovy Vary ke dni 15.09.2017.

5.3.2 Vlastní otázky dotazníkového šetření mezi policisty

5.) Setkal jste se osobně s korupcí či zneužitím pravomoci policisty?

Na tuto otázku zvolilo 16% respondentů variantu *ano* a 84% *ne* a mohlo by se tedy říci, že je to zjištění překvapivé.

6.) Jaká forma korupce či zneužití pravomoci to byla?

Policistům bylo na tuto otázku nabídnuto několik eventualit a to:

- neoprávněné lustrace v IS PČR a následné zneužití či předání zjištěných údajů,
- vynášení informací o plánovaných akcích,
- vynášení informací o stavu trestního řízení,
- vynášení informací o osobách v trestním řízení,
- záměrné maření trestního stíhání, účelové nadržování podezřelému, aby nebyl trestně stíhán,
- přijetí peněz za neřešení spáchání přestupku či trestného činu,
- přijetí „protislužby“ za neřešení přestupku či trestného činu.

Z dotázaných zvolilo 6 policistů možnost *vynášení informací o trestním řízení*, 10 policistů variantu *přijetí peněz za neřešení spáchání přestupku či trestného činu* a 1 policista eventualitu *neoprávněné lustrace v IS PČR a následné zneužití či předání zjištěných údajů*. Lze konstatovat, že většinou zvolená možnost není nečekaná.

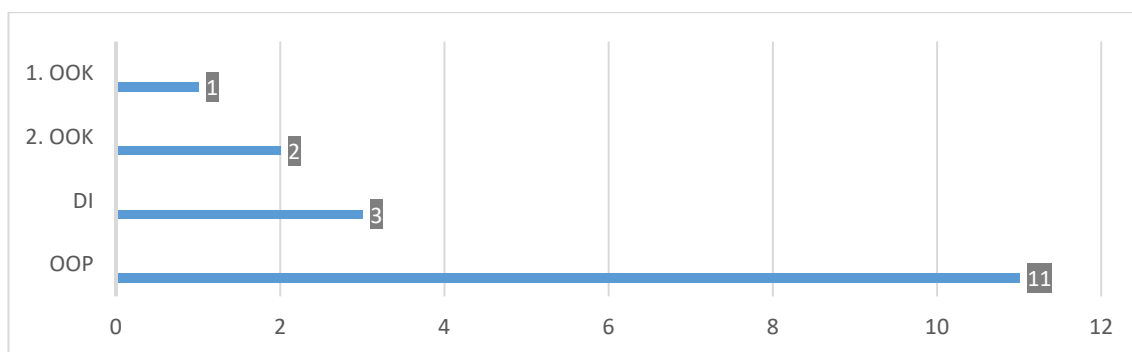
7.) Pokud ano, byl jste zařazen u oddělení, kde dnes pracujete?

Na tento dotaz zvolilo 8 policistů variantu *ano* a 9 policistů *ne*.

8.) Na jakém oddělení jste byl v tu dobu zařazen?

Na Grafu 3 je vidět, že 11 respondentů uvedlo *obvodní oddělení*, 3 respondenti *dopravní inspektorát*, 2 respondenti *2. oddělení obecné kriminality* a 1 respondent *1. oddělení obecné kriminality*. Toto zjištění je překvapující, neboť by se dalo předpokládat, že nejvíce policistů, kteří se setkali s korupcí, či zneužitím pravomoci policisty bude z dopravního inspektorátu.

Graf 3: Oddělení policie, kde se policisté setkali osobně s korupcí

Zdroj: vlastní zpracování

9.) Byl přímo Vám osobně někdy nabídnut úplatek?

Ze všech dotázaných odpovědělo 21% *ano* a 79% *ne*, což je povzbudivé zjištění.

10.) Na jakém oddělení jste byl v tu dobu zařazen?

Z respondentů, kteří zvolili eventualitu, že jim úplatek nabídnut byl, uvedlo celkem 69% policistů *obvodní oddělení* a 31% respondentů *dopravní inspektorát*.

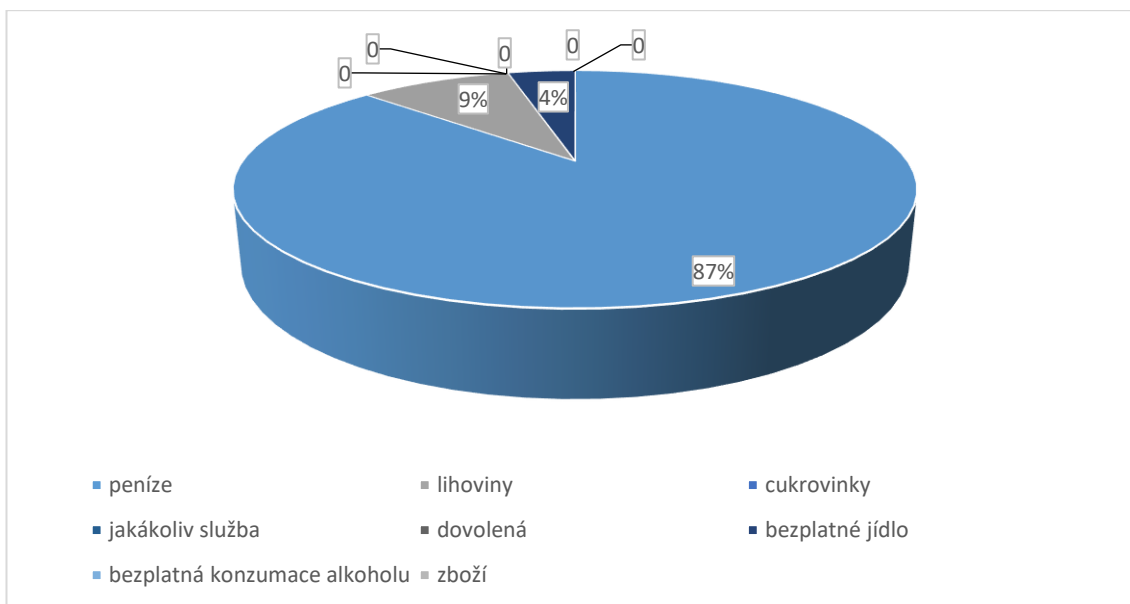
11.) Jakou formu měl nabízený úplatek?

Na tento dotaz byly policistům předloženy varianty:

- peníze,
- lihoviny,
- cukrovinky či delikatesy,
- jakákoliv služba (např. masáž, volný vstup na koncert),
- dovolená,
- bezplatné jídlo (např. v restauraci či bistro),
- bezplatná konzumace alkoholu (např. v restauraci či bistro),
- zboží (např. prodávané oblečení).

Jak je patrné z Grafu 4, celkem 87% policistů zvolilo eventualitu *peníze*, 9% policistů variantu *lihoviny* a 4% policistů vybralo *bezplatné jídlo*.

Graf 4: Forma nabízeného úplatku policistům

Zdroj: vlastní zpracování

12.) Za jakou „službu“ to mělo být?

Otázka určená policistům, kterým byl úplatek nabídnut, poskytovala eventuality:

- neoprávněné lustrace v IS PČR a následné zneužití či předání zjištěných údajů,
- vynášení informací o plánovaných akcích,
- vynášení informací o stavu trestního řízení,
- vynášení informací o osobách v trestním řízení,
- záměrné maření trestního stíhání,
- účelové nadržování podezřelému, aby nebyl trestně stíhán,
- přijetí peněz za neřešení spáchání přestupku či trestného činu,
- přijetí „protislužby“ za neřešení přestupku či trestného činu.

Z dotázaných zvolilo 96% respondentů odpověď *neřešení spáchání přestupku či trestného činu* a 4% policistů *vynášení informací o stavu trestního řízení*.

Nutno konstatovat, že varianta vybraná téměř většinou odpovídajících, se dala předpokládat.

13.) Setkal jste osobně se s tím, že kolega přijal úplatek?

Výsledkem je zjištění, že pouze 5% odpovědělo *ano* a 95% zvolilo *ne*, což lze považovat za velice upokojující.

14.) Oznámil jste to někomu?

Z respondentů, kteří se osobně setkali s tím, že kolega přijal úplatek, zvolilo všech 5% variantu *ne*.

15.) Proč ne?

Každý z respondentů doplnil svojí odpověď jinak a to:

- *vůbec jsem o tom nepřemýšlel,*
- *zbytečná administrativní práce,*
- *nechtěl jsem mít problém,*
- *nechtěl jsem práskat,*
- *netušil jsem, že kolega vzal úplatek.*

Po vyhodnocení otázek 14.) a 15.) je nezbytné zdůraznit, že rezultat odpovědí je nadmíru zneklidňující.

16.) Přijal byste někdy úplatek?

Na tuto otázku odpovědělo 6% *ano* a 94% *ne* a lze říci, že výsledek je uspokojivý.

17.) Jak vysoký by musel být úplatek, který byste přijal?

V dotazníku se vyjádřilo 6 respondentů *nevím*, 6 policistů *v řádech milionů v rozmezí od 50.000.000,- do 200.000.000,-Kč*, 1 odpověděl *takový, který by zachránil život mého dítěte, které by bylo v ohrožení života*, ostatní, kteří zvolili v předchozí otázce variantu *ne*, se nevyjádřili.

18.) Pokud by to nebyly peníze, jakou formu by měl mít (např. automobil)?

Na tento dotaz vyjádřilo svůj názor 7 policistů *nic*, 2 *nevím* a *orgán nebo lék, dovolená, protislužby a nemovitost* uvedlo po 1 policistovi.

19.) Zneužil jste někdy svého postavení policisty, např. při jednání na úřadě?

Odpovědi byly velice ucházející, neboť pouze 2 respondenti uvedli *ano*, 105 se vyjádřilo *ne*.

20.) Víte o tom, že by svého postavení policisty zneužil Váš kolega?

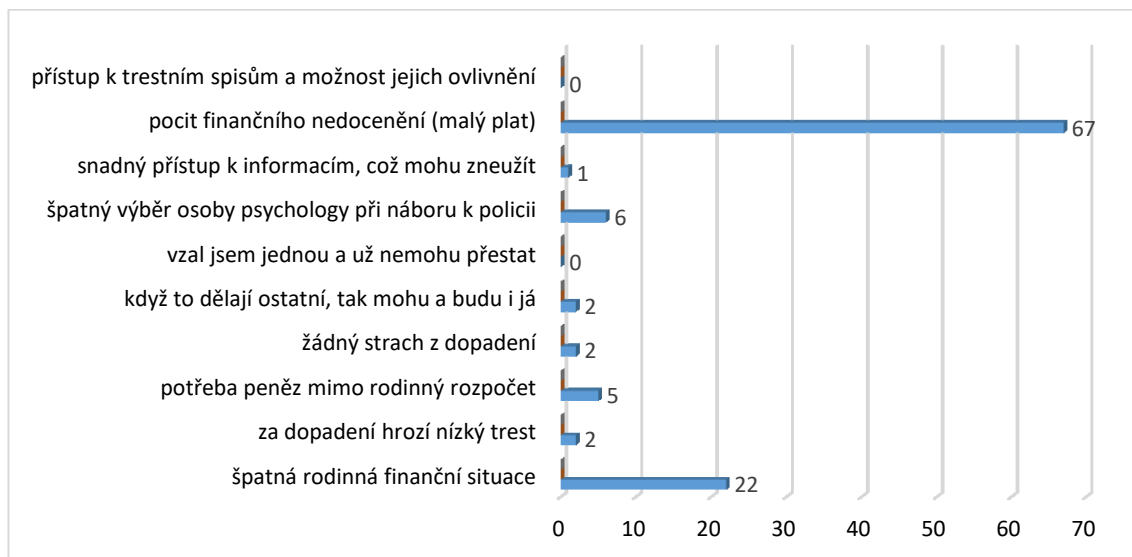
Odpověď zněla 9 krát *ano* a 98 respondentů zvolilo možnost *ne*, zde je nutné říci, že výsledek je obstojný.

21.) Vyberte jednu možnost, která je, dle Vás, největším rizikem korupce ostatních policistů:

- špatná rodinná finanční situace,
- za dopadení a prokázání hrozí nízký trest,
- potřeba peněz např. na gamblerství, mimo rodinný rozpočet,
- žádný strach z dopadení,
- když to dělají ostatní, tak mohu a budu i já,
- vzal jsem jednou a už nemohu přestat,
- špatný výběr osob psychology při náboru k policii,
- snadný přístup k informacím a osobním údajů, což mohu zneužít,
- pocit finančního nedocení (malý plat),
- přístup k trestním spisům a možnost jejich ovlivnění.

Na Grafu 5 je možné vidět, že nejvíce respondentů zvolilo možnost *pocit finančního nedocení (malý plat)*, což v žádném případě není překvapující a výsledek se dal předem předpokládat.

Graf 5: Největší riziko korupce ostatních policistů

Zdroj: vlastní zpracování

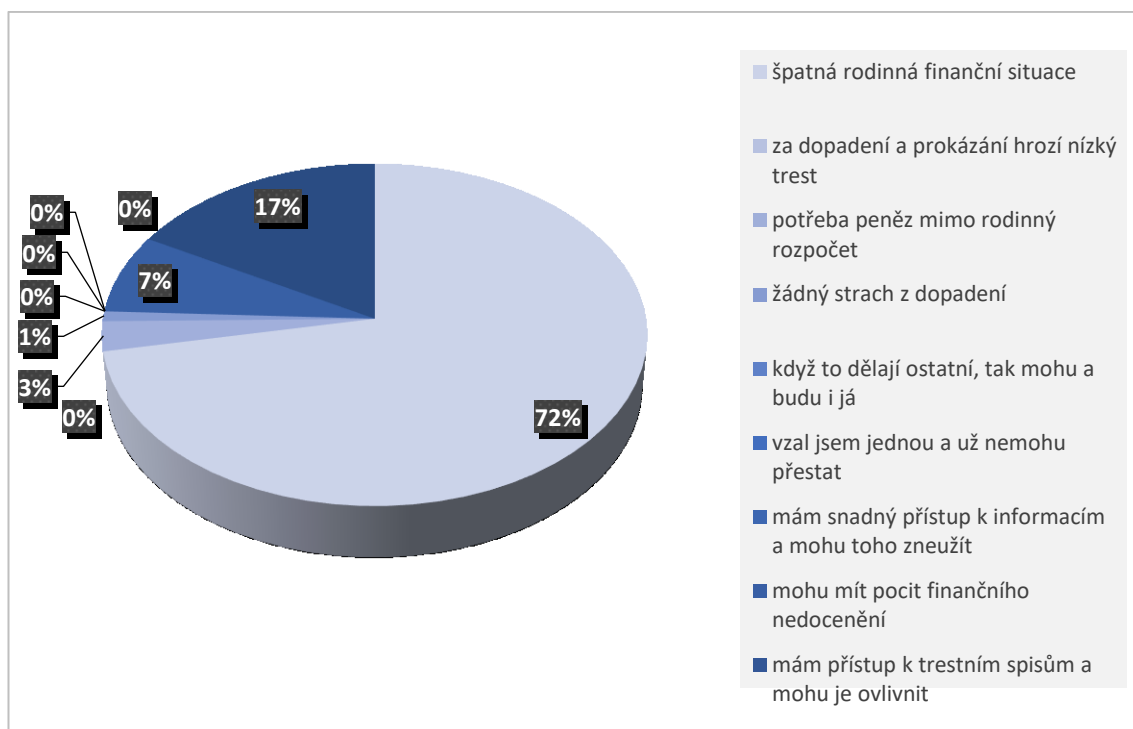
22.) Vyberte jednu možnost, která by Vás osobně mohla donutit stát se zkorumpovaným policistou:

- špatná rodinná finanční situace,
- za dopadení a prokázání Vám hrozí nízký trest,

- potřeba peněz např. na gamblerství, mimo rodinný rozpočet,
- žádný strach z dopadení,
- když to dělají ostatní, tak mohu a budu i já,
- vzal jsem jednou a nemohu už přestat,
- mám snadný přístup k informacím a osobním údajům a mohu toho zneužít,
- mohl bych mít pocit finančního nedocení (nízký plat),
- mám přístup k trestnímu řízení a mohu ho ovlivnit,
- jiný důvod.

Z Grafu 6 je možné vyčíst, že největším osobním korupčním rizikem každého z respondentů je *špatná rodinná finanční situace*, kterou označilo 72% respondentů, dále 17% zvolilo možnost *jiný důvod*, kde dotazovaní uvedli např. *takový úplatek, který by zachránil život mého dítěte, které by bylo v ohrožení života, nevím*, či *možnost není žádná*, 7% respondentů určilo eventualitu *mohl bych mít pocit finančního nedocení*, 3% určilo možnost *potřeba peněz např. na gamblerství mimo rodinný rozpočet* a 1% *žádný strach z dopadení*. Nejvyšší označená možnost, tedy špatná rodinná finanční situace, se dala předem odhadnout a není překvapením.

Graf 6: Největší riziko korupce jednotlivého policisty

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.3 Zhodnocení výsledků dotazníkového šetření mezi policisty

Předchozí kapitola nabízí analýzu výsledků dotazníkového šetření a na základě této analýzy bude v této kapitole provedeno zhodnocení zjištěných údajů.

Jak je již uvedeno v úvodu, cílem této bakalářské práce bylo, především pomocí dotazníkového šetření, potvrdit či vyvrátit stanovené dílčí hypotézy, analyzovat největší korupční riziko příslušníků Policie České republiky zařazených u Územního odboru Karlovy Vary, tedy proč by se oni sami korupce dopustili a z jakého důvodu jejich kolegové, dále objasnit, zda se tito policisté korupčního jednání dopouštějí a jakou formou, také zjistit, zda se policisté vůbec s korupcí po dobu svého služebního poměru setkali jednak osobně, tak u svých kolegů, na jakém oddělení policie v tu dobu sloužili, jestli jim byl nabídnut úplatek a jaký, jestli oznámili, že byli přítomni korupčnímu jednání svého kolegy, v jaké formě, případně v jaké finanční výši by přijali úplatek, zda někdy zneužili svého postavení policisty k získání osobní výhody či svého postavení zneužili jejich kolegové.

Po rozboru a vyhodnocení všech dotazníků, vyplněných policisty Územního odboru Karlovy Vary, lze konstatovat, že jejich největším korupčním rizikem je finanční nedocení či nízký plat a špatná rodinná finanční situace, dále bylo zjištěno, že drtivá většina respondentů by úplatek nepřijala a pokud ano, pak by musel být v řádech stovek milionů korun, což je velmi nepravděpodobné s ohledem na závažnost prošetřovaných a prověřovaných případů těchto policistů. Zajímavé bylo přiznání jednoho z dotázaných, že by přijal takový úplatek, který by zachránil život jeho dítěte, které by bylo v ohrožení života.

Dále bylo objasněno, že s korupcí se nesetkalo osobně ani u svého kolegy více než tři čtvrtě oslovených a respondenti, kteří se s korupcí setkali, byli v tu dobu služebně zařazeni na obvodním oddělení. Méně než jedné čtvrtině dotázaných byl úplatek nabídnut a většina z nich sloužila na obvodním oddělení, těmto policistům nabídnutý úplatek byl ve formě peněz a to majoritně za neřešení spáchání přestupku či trestného činu. Tato skutečnost se dala předpokládat, překvapivé může být pouze to, že tito policisté sloužili na obvodním oddělení a nikoli na dopravním inspektorátu.

Objasněný fakt, že pouze 5% policistů se setkalo s tím, že kolega přijal úplatek, je velmi pozitivní, neuspokojivé je ale zjištění, že žádný z nich tuto skutečnost neohlásil.

Dalším kladem je také informace, že téměř většina respondentů nezneužila svého postavení policisty a ani neví o skutečnosti, že by svého postavení zneužil jejich kolega.

Jak již je výše uvedeno, největší korupční riziko policistů Územního odboru Karlovy Vary je dle nich samotných finanční nedocení či nízký služební plat, H1 byla tedy potvrzena. Dále bylo objasněno, že H2 potvrzena nebyla, protože policisté Územního odboru Karlovy Vary se korupčního jednání nedopouštějí a nedopouštějí se ho tak, že přijmou úplatek, proto nebyla potvrzena ani H3.

5.3.4 Dotazníkové šetření mezi spoluobčany oslovenými v Karlových Varech

Opět pomocí počítačového programu Microsoft Office 2013 byl vytvořen Dotazník č. 2 (viz Příloha V), obsahující celkem 14 otázek, z nichž 12 bylo uzavřených, u odpovědí byla pouze možnost ano či ne a u dvou otázek bylo nabídnuto více eventualit. Dotazník byl v průběhu měsíce října 2017 předložen k vyplnění celkem 64 spoluobčanům osloveným v Karlových Varech a byl vypracován k potvrzení či vyvrácení všech dílčích hypotéz a to za přispění položených otázek, jako např. jaké je dle dotázaných největší korupční riziko policistů zařazených u Územního odboru Karlovy Vary, zda někdy nabídli policistovi úplatek či o něj on sám požádal, jestli si jej policista vzal, byl-li úplatek ve formě peněz a událo-li se něco z uvedeného v okrese Karlovy Vary. Zjištěné odpovědi byly analyzovány a k variantám některých odpovědí byly zpracovány grafy vyjadřující četnost či procentuální vyjádření variant odpovědí.

Otázky 1.) a 2.) byly osobního charakteru a bylo z nich zjištěno, že odpovědělo 40 mužů a 24 žen, dotazník vyplnilo 15 osob ve věku do 30 let, 20 osob ve věku 30 až 50 let a 29 osob starších 50 let.

5.3.5 Vlastní otázky dotazníkového šetření mezi občany

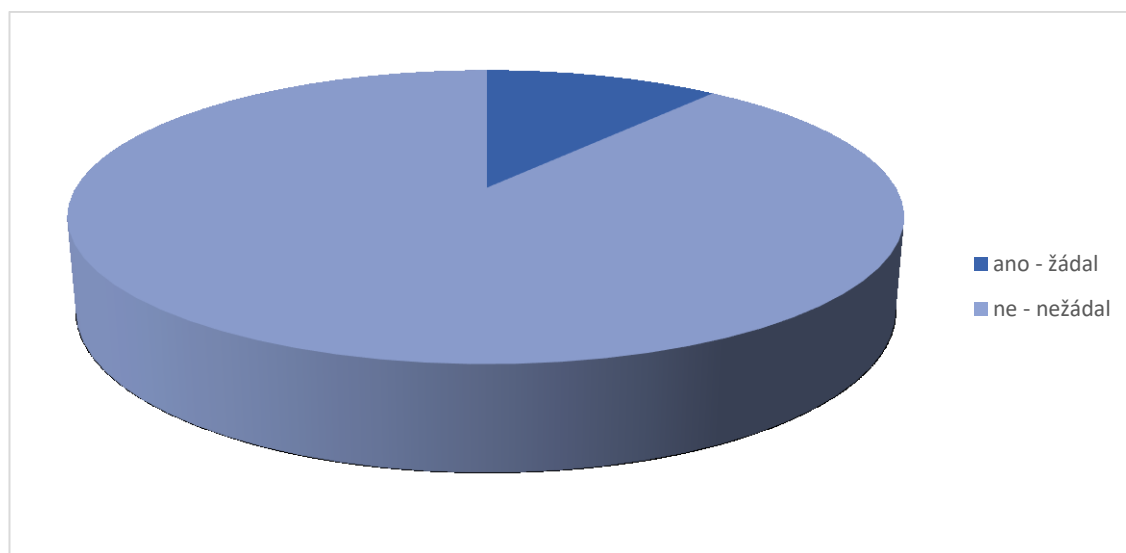
3.) Setkal jste se s korupcí policistů (nejen formou úplatků)?

Odpověď zněla 11 krát ano a 53 respondentů zvolilo možnost ne, zde je nutné říci, že výsledek je obстойný.

4.) Žádal od Vás policista úplatek?

Z Grafu 7 je možné vyčíst, že od 11 % občanů policista někdy žádal úplatek a od 89% nikoliv.

Graf 7: Poměr policistů, kteří požádali občany o úplatek

Zdroj: vlastní zpracování

5.) Oznámil jste to?

Z vyplněných odpovědí vyplývá, že *ani jeden* z občanů, kteří označili v předchozí otázce možnost, že od nich policista úplatek žádal, tuto skutečnost neoznámil, což je velice negativní zjištění.

6.) Nabídl jste policistovi úplatek?

Z celkového počtu respondentů pouze 5 zvolilo eventualitu *ano*, zbylých 59 dotázaných, odpovědělo *ne*.

7.) Bylo to formou peněz?

Všech 5 občanů, kteří v předchozí otázce uvedli, že nabídl policistovi úplatek, uvedlo *ano*.

8.) Vzal si od Vás policista úplatek?

Na tento dotaz odpovědělo 5 respondentů *ano* a 59 dotázaných občanů uvedlo variantu *ne*.

9.) Bylo to formou peněz?

Opět všech 5 *osob*, kteří na předchozí otázku vybrali možnost *ano*, zvolili eventualitu *ano*, tedy si od nich vzal policista úplatek ve formě peněz.

10.) Snažil se před Vámi policista zneužít svého postavení (např. na úřadě nebo v restauraci nechtěl zaplatit nebo šel cíleně zařizovat soukromé věci v uniformě, apod.)?

Pouze 4 respondenti odpověděli *ano*, zbylých 60 oslovených zvolilo variantu *ne*.

11.) Žádal po Vás úplatek nebo jinou výhodu v jeho prospěch policista v okrese Karlovy Vary?

Vyhodnocením odpovědí bylo zjištěno, že pouze 2 dotázaní vybrali možnost *ano*, ostatních 62 vyplňujících uvedlo eventualitu *ne* a tato skutečnost je velice povzbudivá.

12.) Nabízel jste úplatek nebo jinou výhodu v jeho prospěch policistovi v okrese Karlovy Vary?

Z vyplněného dotazníku bylo explikováno, že pouze 3 dotázaní uvedli variantu *ano*, zbylých 61 respondentů zvolilo variantu *ne*.

13.) Vzali si od Vás úplatek nebo jinou výhodu v jeho prospěch policista v okrese Karlovy Vary?

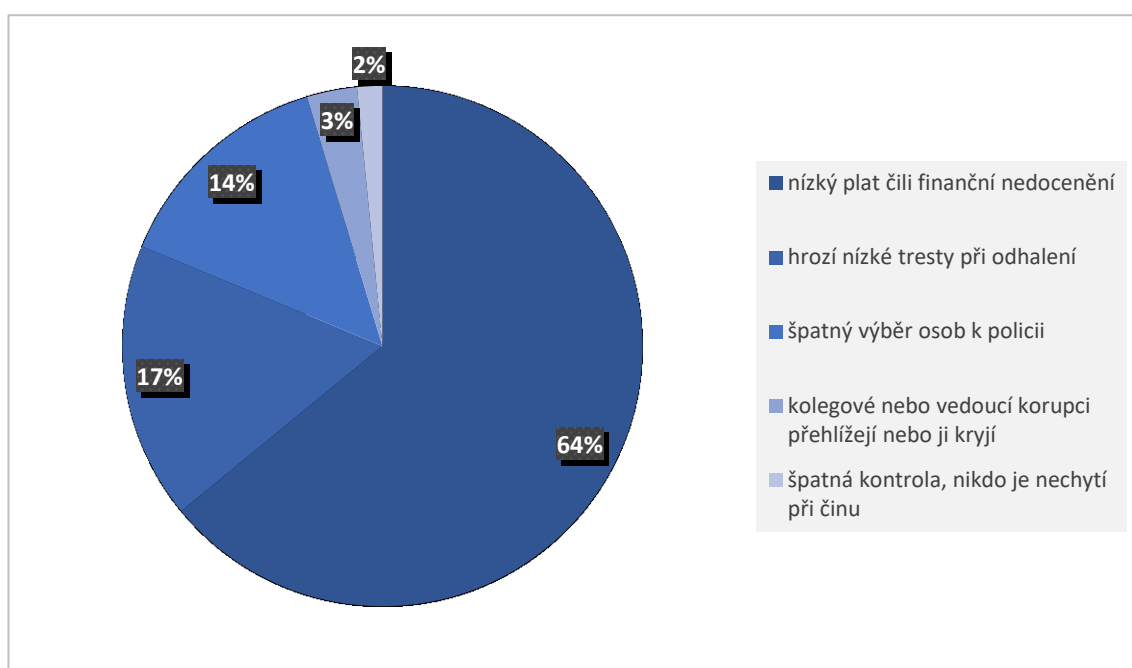
Z odpovědí na tuto otázku vyplynulo, že pouze 3 vyplňující vybralo variantu *ano* a 61 *ne*, o čemž můžeme konstatovat, že je to velice pozitivní zjištění.

14.) Jaké je dle Vás největší korupční riziko pro policisty (vyberte 1 odpověď):

- nízký plat čili finanční nedocení,
- volný přístup k osobním údajům či informacím, např. o termínech akcí,
- volný přístup k trestním spisům, které mohou ovlivnit,
- špatný výběr osob k policii,
- špatná kontrola, nikdo je nechytí při činu,
- kolegové nebo vedoucí korupci přehlížejí nebo ji kryjí,
- hrozí nízké tresty při odhalení,
- veřejnost jim úplatky stále nabízí, či neoznámí, že policista chtěl úplatek,
- jiné riziko.

Z Grafu 8 je možné vyčíst, že největším korupčním rizikem pro policisty dle občanů oslovených v Karlových Varech je *nízký plat čili finanční nedocenení* a tuto variantu označilo 64% respondentů, dále 17% osob zvolilo možnost, že *hrozí nízké tresty při odhalení*, 14% oslovených určilo eventualitu *špatný výběr osob k policii*, 3% vybrala možnost *kolegové nebo vedoucí korupci přehlížejí nebo ji kryjí* a 2% dotázaných se rozhodla pro eventualitu *žádný strach z dopadení*, zbylé možnosti nebyly žádným z respondentů zvoleny. Nejvyšší označená možnost, tedy nízký plat čili finanční nedocenení, se dala předem očekávat a není žádným velkým překvapením.

Graf 8: Největší korupční riziko pro policisty dle oslovených občanů

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.6 Zhodnocení výsledků dotazníkového šetření mezi oslovenými občany

Cílem této bakalářské práce bylo, především pomocí dotazníkového šetření, potvrdit či vyvrátit stanovené dílčí hypotézy a pro jejich potvrzení či vyvrácení byli osloveni také občané v Karlových Varech.

Po rozboru a vyhodnocení dotazníku, vyplněného těmito spoluobčany v průběhu měsíce října 2017, lze konstatovat, že největším korupčním rizikem policistů je finanční nedocenení čili nízký plat, jak se dalo předpokládat, dále bylo zjištěno, že většina respondentů se s korupcí policistů nesečkala, od minima oslovených žádal policista úplatek, nikdo z nich tuto však tuto skutečnost neoznámil, což je alarmující a deziluze,

taktéž zjištění, že 5 respondentů nabídlo policistovi úplatek a to ve formě peněz a nadto ho policista přijal, je nadmíru negativní informace. O málo uspokojivější je skutečnost, že jenom 4 policisté se snažili před oslovenými občany zneužít svého postavení.

Nejvýznamnější informace z Dotazníku č. 2 pro tuto bakalářskou práci bylo zjištění, že úplatek nebo jinou výhodu policista ve svůj prospěch žádal, po některém z oslovených respondentů v okrese Karlovy Vary, pouze ve dvou případech, jen ve třech případech některý, z dotázaných občanů v okrese Karlovy Vary, úplatek nebo jinou výhodu policistovi nabízel a poskytovaný úplatek byl ve všech třech případech policistou přijat, což lze označit za negativní zjištění. Je ovšem nutné podotknout, že dotazníkem nebylo vytýčeno časové období, ve kterém se oslovení respondenti s objasněnými skutečnostmi setkali.

Jak již je výše analyzováno, největším korupčním rizikem policistů a tedy i policistů zařazených u Územního odboru Karlovy Vary, je, dle oslovených občanů v Karlových Varech, finanční nedocenení čili nízký služební plat, H1 byla tedy potvrzena. Dále bylo zjištěno, že H2 potvrzena nebyla, neboť policisté Územního odboru Karlovy Vary se korupčního jednání nedopouštějí a nepáchají se ho tak, že přijmou úplatek, a proto nebyla potvrzena ani H3.

Závěr

Tato bakalářská práce, rozčleněná na teoretickou a empirickou část, byla vypracovaná na téma Korupční rizika policistů Územního odboru Karlovy Vary a chtěla, jak již je nejen v úvodu práce uvedeno, analyzovat, jaké je největší korupční riziko příslušníků Policie České republiky, kteří jsou služebně zařazeni u Územního odboru Karlovy Vary.

Jejím cílem bylo taktéž objasnit, zda se tito policisté korupčního jednání vůbec dopouštějí a jakou formou, jestli se s korupcí po dobu svého služebního poměru setkali jednak osobně, tak u svých kolegů, na jakém oddělení policie v tu dobu sloužili, zda jim byl nabídnut úplatek nebo o něj sami požádali, v jaké formě úplatek byl, jestli oznámili, že byli přítomni korupčnímu jednání svého kolegy, a také v jaké formě, případně v jaké finanční výši by přijali úplatek a zda někdy po dobu služebního poměru zneužili svého postavení policisty k získání nějaké osobní výhody.

V teoretické části byl popsán pojem korupce, její příčiny, formy, stadia, třídění a prevence a to jak v obecném pojetí, tak korupce policejní a také úkoly stálé protikorupční komise, dále práce konkrétně vyjmenovala a charakterizovala trestné činy korupčního charakteru, které mohou spáchat policisté v postavení úřední osoby.

Empirická část této bakalářské práce směřovala k prokázání či vyvrácení v úvodu stanovených dílčích hypotéz, a to H1: „Největší korupční riziko policistů Územního odboru Karlovy Vary je finanční nedocenení čili nízký služební plat.“, H2: „Policisté Územního odboru Karlovy Vary se korupčního jednání dopouštějí.“ a H3: „Tito policisté se korupčního jednání dopouštějí tak, že přijmou úplatek.“ a byla rozdělena do tří oddílů.

V prvním oddíle byl proveden rozbor statistických údajů Stálé protikorupční komise Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje za roky 2012 až 2017, který byl zpracován do přehledného grafu a je z něj patrné, že v průběhu vymezeného období, konkrétně v roce 2013 byl ve třech případech policistům Územního odboru Karlovy Vary nabídnut úplatek, žádný z těchto policistů jej nepřijal a každý z nich oznámil pachatele protiprávního jednání a v témže roce došlo ze strany dvou policistů ke spáchání trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby, což později prověřovala a vyšetřovala Generální inspekce bezpečnostních sborů - pracoviště Karlovy Vary (viz Příloha I). V letech 2012 až 2017 nebylo ze strany této stálé protikorupční komise zjištěno, že by některý z policistů Územního odboru Karlovy Vary přijal úplatek.

Pro ověření závěrů stálé protikorupční komise oslovila autorka práce s žádostí o poskytnutí statistických údajů také Generální inspekci bezpečnostních sborů v Karlových Varech, která sice umožnila nahlédnout do databáze prověřování a vyšetřování trestných činů, spáchaných nejen policisty, ale i dalšími příslušníky bezpečnostních sborů, avšak z databáze statistik, vedené u tohoto útvaru, nebylo možné analyzovat výlučně trestné činy korupčního charakteru, kterých se dopustili policisté Územního odboru Karlovy Vary, bylo pouze možné konkretizovat, že spáchali trestný čin úmyslně či z nedbalosti.

V oddílu Kazuistika bylo komplexně vyhodnoceno jednání dvou policistů Územního odboru Karlovy Vary, kteří v roce 2013 spáchali pokračující přečin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, spáchaný formou spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku. Způsob, jakým se policisté trestného činu dopustili a postup Generální inspekce bezpečnostních sborů - pracoviště Karlovy Vary byl detailně popsán v Příloze I. Po analýze tohoto trestního spisu bylo konstatováno, že H1 nebyla potvrzena, neboť ani jeden z policistů v průběhu trestního řízení u GIBS nevypovídal a nebylo tedy zjištěno, proč se protizákonného jednání dopouštěli a zda tím důvodem byl nízký služební plat, dále se potvrdila H2, protože se oba policisté opakovaně dopouštěli korupčního jednání, ale nikoli tak, že přijali úplatek, a proto H3 prokázána nebyla.

Další oddíl se věnoval řízenému rozhovoru, který byl proveden s bývalým policistou (viz Příloha II). Autorka jím chtěla poukázat především na to, jaký by policista, který je povinen dodržovat platné zákony a morální i etické normy, rozhodně neměl být. Z rozhovoru bylo mimo jiné zjištěno, že největším korupčním rizikem tohoto bývalého policisty bylo finanční nedocenení čili nízký služební plat a korupčního jednání se dopouštěl tak, že přijímal úplatky, ale v jeho případě nelze konstatovat, že H1, H2 a H3 byla potvrzena, protože již více než deset let u policie nepracuje.

K prokázání či popření stanovených hypotéz byl formou dotazníkového šetření proveden i kvantitativní výzkum a to mezi policisty Územního odboru Karlovy Vary a občany oslovenými v Karlových Varech, který je vyhodnocen v dalším oddíle empirické části. Analýzou získaných údajů z obou dotazníkových šetření bylo explikováno, že pro všechny oslovené respondenty je největším korupčním rizikem policistů územního odboru Karlovy Vary finanční nedocenení čili nízký plat a H1 byla tedy opět potvrzena, dalším zjištěním bylo, že tito policisté se korupčního jednání

nedopouštějí, takže ani nepřijímají úplatky, proto bylo konstatováno, že H2 ani H3 potvrzena nebyla.

Policejní korupce je latentní a je oznámena, zjištěna či objasněna jen v minimálních případech, a proto autorka zvolila téma týkající se korupce policistů Územního odboru Karlovy Vary, kde je sama služebně zařazena. Jejím záměrem bylo zjistit, jestli se její kolegové s korupcí setkávají, na jakém oddělení nejčastěji, zda se jí vlastně dopouštějí a co je k tomu vede. Předem se dalo předpokládat, že jako největší korupční riziko bude jak ze strany policistů, tak ze strany občanů označeno finanční nedocenení čili nízký služební plat. Velmi pozitivní bylo zjištění, že se předmětní policisté korupčního jednání nedopouštějí a úplatky nepřijímají, což bylo prokázáno ze statistických údajů i samotného kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření, kterého se účastnili právě i zkoumaní policisté. Lze polemizovat, zda je to díky bezchybným protikorupčním postupům a prevenci nebo díky morálním a etickým zásadám a postojům osob, které u policie pracují, či jsou k policii vybíráni, podstatné však je, že policisté Územního odboru Karlovy Vary jsou čestní, spolehliví a dodržují platné právní normy.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. DANČÁK, B., HLOUŠEK, V., ŠIMÍČEK, V. *Korupce Projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita - Mezinárodní politologický ústav, 2006. 309 s. ISBN 80-210-4062-9.
2. HORNÍK, J., ŽUFANOVÁ, H. *Základní minimum o korupci a trestním právu pro pedagogy středních škol*. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2014. 180 s. ISBN 978-80-7478-531-3.
3. JELÍNEK, J., a kol. *Trestní právo hmotné - obecná část, zvláštní část*. 2. vyd. Praha : Linde Praha, 2006. 823 s. ISBN 80-7201-630-X.
4. KOHOUTEK, R., a kol. *Základy sociální psychologie*. Brno : CERM, 1998. 181 s. ISBN 80-7204-064-2.
5. KRUPKA, V. *Trestní právo hmotné - zvláštní část*. 1. vyd. Praha : Armex Publishing, 2012. 152 s. ISBN 978-80-87451-12-0.
6. KUBÍKOVÁ, I. Kriminologické hledisko korupcie. In THURZO, A. *Odhaľovanie a vyšetrovanie korupcie : Zborník študijných materiálov pre inovačné kurzy ďalšieho vzdelávania*. Bratislava : Akadémia PZ - Inštitút ďalšieho vzdelávania, 2001. 101 s. ISBN 80-8054-198-1.
7. NEŠČÁKOVÁ, L. *Profesní chování a komunikace*. 3. vyd. Praha : Institut certifikace účetních, 2011. 218 s. ISBN 978-80-86716-74-9.
8. NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., a kol. *Kriminologie*. 2.vyd. Praha : ASPI, 2004. 452 s. ISBN 80-7357-026-2.
9. PETROVSKÝ, K. *Korupce po česku aneb Korupce očima průměrného Čecha*. 1. vyd. Praha : Eurolex Bohemia, 2007. 193 s. ISBN 80-86861-94-5.
10. SALVET, L. *Kriminalita policistů České republiky*. Praha : Linde Praha, 2011. 256 s. ISBN 978-80-7201-849-9.
11. VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha : Portál, 2002. 444 s. ISBN 80-7178-678-0.

Elektronické zdroje

1. KOČAN, Š. Teoretické aspekty korupcie v policajnom zbore. In *Archiv-1-2008* [online]. Bratislava : Akademia policajného zboru v Bratislave, 2017 [cit. 2017-11-14]. Dostupné z WWW : <<https://www.akademiapz.sk/archiv-1-2008>>.
2. LORENC, M. Analýza a syntéza. In *Závěrečné práce - metodika* [online]. Praha : LORENC.INFO, 2007-2013 [cit. 2017-11-14]. Dostupné z WWW : <<http://lorenc.info/zaverecne-prace/metodika.htm>>.
3. POLICIE ČR. Co je korupce. In *Stop korupci* [online]. Praha : Policie ČR, 2017 [cit. 2017-11-16]. Dostupné z WWW : <<http://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspx>>.
4. POLICIE ČR. Stálá protikorupční komise Policie České republiky. In *Stop korupci* [online]. Praha : Policie ČR, 2017 [cit. 2017-10-10]. Dostupné z WWW : <<http://www.policie.cz/clanek/stala-protikorupcni-komise-policie-ceske-republiky-43362.aspx>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE KARLOVARSKÉHO KRAJE. Rozkaz ředitele KřP KvK č. 3/2016 ze dne 12. ledna 2016, kterým se vydává Protikorupční program Policie České republiky Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje k realizaci úkolů vyplývajících z Vládního programu boje proti korupci a z Rezortního interního protikorupčního programu, příloha.
2. ČESKO. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE KARLOVARSKÉHO KRAJE. Zpráva o činnosti Stálé protikorupční komise Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje v roce 2012 ze dne 30. ledna 2013.
3. ČESKO. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE KARLOVARSKÉHO KRAJE. Zpráva o činnosti Stálé protikorupční komise Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje v roce 2013 ze dne 16. ledna 2014.
4. ČESKO. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE KARLOVARSKÉHO KRAJE. Zpráva o činnosti Stálé protikorupční komise Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje v roce 2014 ze dne 14. ledna 2015.
5. ČESKO. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE KARLOVARSKÉHO KRAJE. Zpráva o činnosti Stálé protikorupční komise Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje v roce 2015 ze dne 6. ledna 2016.

6. ČESKO. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE KARLOVARSKÉHO KRAJE. Zpráva o činnosti Stále protikorupční komise Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje v roce 2016 ze dne 2. ledna 2017.
7. ČESKO. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE KARLOVARSKÉHO KRAJE. Zpráva o činnosti Stále protikorupční komise Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje v roce 2017 ze dne 3. ledna 2018.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- Vlastní zdroj. Rozhovor s bývalým policistou ze dne 02.09.2017.
- Vlastní zdroj. Spisový materiál GIBS - pracoviště Karlovy Vary z roku 2013.
- Vlastní zdroj. Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje. Personální oddělení. Organizační struktura Územního odboru Karlovy Vary ke dni 15.09.2017

Seznam zkratek

apod.	- a podobně
č.	- číslo
ČR	- Česká republika
DI	- dopravní inspektorát
EUR	- euro
GIBS	- Generální inspekce bezpečnostních sborů - pracoviště Karlovy Vary
H1	- hypotéza 1
H2	- hypotéza 2
H3	- hypotéza 3
IS PČR	- informační systém Policie České republiky
Kč	- koruna česká
KřP KvK	- Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje
např.	- například
odst.	- odstavec
OHK	- oddělení hospodářské kriminality
OKT	- oddělení kriminalistické techniky
OOK	- oddělení obecné kriminality
OOP	- obvodní oddělení policie
písm.	- písmeno
policie	- Policie České republiky
policista	- příslušník Policie České republiky
RZ	- registrační značka
SRN	- Spolková republika Německo
TPZOV	- technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla
trestní řád	- zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
trestní zákoník	- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
tzv.	- takzvaná, takzvaný, takzvaně
zákon	- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
zn.	- značka

Seznam grafů

Graf 1: Analýza statistických údajů Stálé protikorupční komise KřP Kvk od roku 2012 do roku 2017

Graf 2: Zastoupení respondentů podle místa služebního zařazení

Graf 3: Oddělení policie, kde se policisté setkali osobně s korupcí

Graf 4: Forma nabízeného úplatku policistům

Graf 5: Největší riziko korupce ostatních policistů

Graf 6: Největší riziko korupce jednotlivého policisty

Graf 7: Poměr policistů, kteří požádali občany o úplatek

Graf 8: Největší korupční riziko pro policisty dle oslovených občanů

Seznam příloh

PŘÍLOHA I - Spisový materiál GIBS - pracoviště Karlovy Vary z roku 2013

PŘÍLOHA II - Doslovný přepis rozhovoru s bývalým policistou

PŘÍLOHA III - Dotazník č. 1 - vzor

PŘÍLOHA IV - Organizační struktura Územního odboru Karlovy Vary

PŘÍLOHA V - Dotazník č. 2 - vzor

SPISOVÝ MATERIÁL GIBS - PRACOVIŠTĚ KARLOVY VARY Z ROKU 2013

Oznámení a prvotní úkony trestního řízení

Dne 12.02.2013 byly GIBS na základě oznámení M.V. zahájeny podle § 158 odst. 3 trestního řádu *úkony trestního řízení* pro podezření ze spáchání přečinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, kterého se dne 09.02.2013 v době od 11:27 do 12:15 hodin mohli dopustit policisté Obvodního oddělení policie v Karlových Varech M.B. a J.U. tím, že společně v rámci své pracovní činnosti jako dvoučlenná hlídka dne 09.02.2013 v 11:27 hodin na základě pokynu operačního důstojníka dojeli služebním vozidlem k nasazení TPZOV a řádnému zadokumentování přestupku do ulice Bulharská v Karlových Varech, kde bylo zaparkováno vozidlo zn. Mercedes bez předepsaného povolení k parkování, na přední sklo vozu umístili výzvu s oznámením o přivolání policistů k vyřešení přestupku, poté se na základě upozornění operačního důstojníka ve 12:13 hodin k vozidlu opět vrátili, policista J.U. začal s řidičem přestupek řešit, policista M.B. sejmul TPZOV a řidič-přestupce podal J.U. doklady s přeloženou bankovkou v nominální hodnotě 500,- Kč, poté co J.U. údaje přestupce zapsal na čistý papír, vrátil řidiči zpět doklady a bankovku si ponechal, aniž by vypsál za spáchaný přestupek pokutový blok a poté, co přestupce odešel, ukázal J.U. kolegovi M.B. ve služebním vozidle převzatou bankovku a z místa odjeli, po návratu na služebnu tento přestupek v informačním systému nezaevidovali, částku 500,- Kč nevykázali a ponechali si ji, čímž si opatřili neoprávněný prospěch.

Dne 12.02.2013 podal podle § 158 odst. 6 trestního řádu vysvětlení M.V., který uvedl, že je *vedoucím* Obvodního oddělení policie v Karlových Varech, a že kontrolou, kterou prováděl se svým zástupcem R.K. dne 09.02.2013, bylo u policistů M.B. a J.U. zjištěno a zadokumentováno, že dne 09.02.2013 v době okolo 12:00 hodin v Karlových Varech v ulici Bulharská řešili nestandardním způsobem přestupek vozidla s německou RZ, které zde parkovalo v zákazu parkování a od přestupce vybrali za přestupek hotovost ve výši 500,- Kč, nevypsali pokutový blok a tento přestupek nevykázali v evidencích policie a finanční hotovost si ponechali. Dodal, že kontrolu těchto policistů prováděl na základě upozornění dalších svých podřízených, na to, protože oba policisté stále disponují větší finanční hotovostí a často navštěvují herny

a podobné podniky, ačkoliv mají rodiny a děti, se kterými jezdí pravidelně na dovolené do zahraničí.

Vzhledem k uvedenému podal dne 14.02.2013 podle § 158 odst. 3 trestního řádu vysvětlení i R.K., který k věci sdělil, že je *zástupcem vedoucího* Obvodního oddělení v Karlových Varech, a při kontrole M.B. a J.U., kterou prováděl společně s vedoucím M.V., bylo dne 09.02.2013 okolo 12:00 hodin zjištěno, že v ulici Bulharská v Karlových Varech při řešení přestupku nesprávného parkování vozidla Mercedes, německé RZ, nebyl řidiči tohoto vozidla policisty vystaven pokutový blok a to ačkoliv, že přestupce policistovi J.U. předal bankovku v nominální hodnotě 500,- Kč, později na služebně bylo z informačního systému zjištěno, že tento přestupek nebyl do systému zaznamenán a policisté si ponechali finanční hotovost. R.K. také dodal, že při prováděné kontrole byly jím a jeho vedoucím pořízeny videozáznamy na mobilní telefon.

Pro potřeby trestního řízení byly GIBS poskytnuty *videozáznamy z mobilních telefonů* z provedené kontroly policistů M.B. a J.U. dne 09.02.2013.

Průběh dalšího prověřování

K řádnému objasnění věci byli GIBS v rámci trestního řízení použity operativně-pátrací prostředky a to na základě povolení státního zastupitelství podle § 158d odst. 1,2 trestního řádu - *sledování osob a věci*, na základě příkazu příslušného soudu podle § 88 odst. 1 trestního řádu - *odposlech a záznam telekomunikačního provozu* a na základě povolení vrchního soudu podle § 158e odst. 1 trestního řádu - *použití agenta*, za pomoci kterých bylo zjištěno a zadokumentováno korupční jednání obou policistů ve třech dalších případech, spáchaných obdobným způsobem. Přestupci, kteří byli řešeni „nestandardním způsobem“ policisty M.B. a J.U. a toto jednání bylo zadokumentováno za použití operativně-pátracích prostředků, podali za přítomnosti tlumočnicka svá vysvětlení k věci. Ve všech případech se jednalo o státní příslušníky SRN.

Podle § 158 odst. 6 trestního řádu W.G.P.Z. popsal průběh celého jednání policistů M.B. a J.U. při řešení přestupku dne 26.02.2013 v Karlových Varech v ulici Bulharská u křižovatky s ulicí Varšavská a uvedl, že policistům předal celkem 20,- EUR, bylo mu policistou vráceno 100,- Kč a dostal vyplněný pokutový blok na částku 200,- Kč. Stejně informace uvedl ve svém vysvětlení i jeho přítel K.D.H., který přihlížel průběhu řešení přestupku.

Své vyjádření podal podle § 158 odst. 6 trestního řádu i další přestupce T.T., který popsal jednání obou policistů při řešení přestupku dne 06.03.2013 v Karlových Varech v ulici Varšavská a sdělil, že jim předal částku 30,- EUR a dostal vyplněný pokutový blok na částku 500,- Kč. Celému tomuto jednání přihlížela jeho přítelkyně M.W., která ve svém vyjádření uvedla shodné skutečnosti, kterých byla svědkem při řešení přestupku oběma policisty.

Jednání obou policistů dne 14.03.2013 v 10:50 hodin v Karlových Varech v ulici Jugoslávská bylo zadokumentováno operativně-pátracími prostředky.

Použitím operativně pátracích prostředků bylo zachyceno a doloženo korupční jednání policistů ve třech případech a dále bylo také zadokumentováno, že mezi oběma policisty dochází k dělbě nevykázaných peněz, a že o své protiprávní činnosti jsou vzájemně srozuměni.

Zahájení trestního stíhání policistů

Na základě všech zjištěných skutečností vydalo GIBS dne 29.03.2013 podle § 160 odst. 1 trestního řádu usnesení o zahájení trestní stíhání osob M.B. a J.U. jako obviněných ze spáchání pokračujícího přečinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, spáchaného formou spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku, kterého se měli dopustit tím, že

1.) společně v rámci své pracovní činnosti jako dvoučlenná hlídka policie dne 09.02.2013 v 11:27 hodin dojeli služebním vozidlem k nasazení TPZOV a řádnému zadokumentování přestupku do ulice Bulharská v Karlových Varech, kde bylo zaparkováno vozidlo zn. Mercedes bez předepsaného povolení k parkování, na sklo vozu umístili pouze výzvu s oznámením o přivolání policie, poté se na základě upozornění dozorčího důstojníka ve 12:13 hodin k vozidlu opět vrátili, J.U. začal s řidičem přestupek řešit, M.B. sejmul TPZOV a řidič-přestupce podal J.U. doklady s přeloženou bankovkou v nominální hodnotě 500,- Kč, poté co J.U. údaje přestupce zapsal na čistý papír, vrátil řidiči zpět doklady a bankovku si ponechal, aniž byl vypsán za spáchaný přestupek pokutové bloky a poté, co přestupce odešel, ukázal J.U. kolegovi M.B. ve služebním vozidle převzatou bankovku a z místa odjeli, po návratu na služebnu tento přestupek v informačním systému policie nezaevidovali, částku 500,- Kč nevykážali a ponechali si ji, čímž si opatřili neoprávněný prospěch,

2.) společně v rámci své pracovní činnosti jako dvoučlenná hlídka policie dne 26.02.2013 v 11:05 hodin v Karlových Varech v ulici Bulharská u křižovatky s ulicí Varšavská v místě, kde je povoleno parkování pouze na zvláštní povolení Magistrátu města Karlovy Vary, umístili TPZOV na osobní motorové vozidlo zn. BMW a poté, co byli k uvedenému vozidlu řidičem-přestupcem W.G.P.Z. přivoláni zpět, J.U. provedl v 13:11 hodin demontáž TPZOV a M.B. začal řešit přestupek a to tak, že si vyžádal od řidiče doklady a sdělil mu, že demontáž TPZOV stojí od 1.000,- do 2.000,- Kč, které od českých přestupců běžně vyžaduje, ale po panu W.G.P.Z. bude požadovat pokutu pouze ve výši 200,- Kč, s čímž přestupce souhlasil a dodal, že nemá české koruny, ale pouze EUR, J.U. provedl na kalkulačce mobilního telefonu přepočtení směnného kurzu a ukázal přestupci, že je to v přepočtu 15,- EUR, jelikož již chtěl pan W.G.P.Z odjet pryč, podal J.U. bankovku v nominální hodnotě 20,- EUR, ten mu vrátil bankovku v nominální hodnotě 100,-Kč a doklad o zaplacení blokové pokuty ve výši 200,- Kč, poté z místa všichni odjeli a po návratu na služebnu M.B. vykázal v informačním systému policie vyřešení tohoto přestupku blokovou pokutou ve výši 200,- Kč a zbylou částku 211,20 Kč si oba policisté ponechali pro vlastní potřebu, čímž si opatřili neoprávněný prospěch,

3.) společně v rámci své pracovní činnosti jako dvoučlenná hlídka policie dne 06.03.2013 ve 14:45 hodin v Karlových Varech v ulici Varšavská v místě, kde je povoleno parkování pouze na zvláštní povolení Magistrátu města Karlovy Vary, umístili TPZOV na osobní motorové vozidlo zn. VW Golf a poté, co byli přivoláni k vozidlu, M.B. nejprve ústně řešil s přestupcem T.T. přestupek tak, že mu sdělil, že pokuta bude ve výši 2.000,- Kč a vyžádal si od něho doklady, pan T.T. policistovi M.B. sdělil, že nemá české koruny, ale pouze EUR, na což mu M.B. odpověděl, že je to "ok", poté se přítelkyně přestupce paní M.W., která byla řešením přestupku přítomna, zeptala, jak vysoká částka to bude a M.B. jí na mobilním telefonu ukázal 90,- EUR, oba policisté si na chvíli sedli do služebního vozidla, a když se asi po 1 minutě vrátili k přestupci, M.B. řekl, že minimální pokuta je ve výši 500,- Kč, opět na kalkulačce mobilního telefonu provedl přepočtení směnného kurzu a ukázal T.T., že je to částka 30,- EUR, poté M.B. demontoval v 15:19 hodin z vozidla TPZOV a J.U. přijal od přestupce bankovku v nominální hodnotě 30,- EUR a vyplnil doklad o zaplacení blokové pokuty ve výši 500,- Kč, s čímž T.T. souhlasil, poté z místa všichni odjeli a po návratu na služebnu J.U. vykázal v informačním systému vyřešení tohoto přestupku blokovou pokutou ve výši 500,- Kč a zbylou částku 266,95 Kč si policisté ponechali pro vlastní potřebu, čímž si opatřili neoprávněný prospěch,

4.) společně v rámci své pracovní činnosti jako dvoučlenná hlídka policie dne 14.03.2013 v 10:50 hodin v Karlových Varech v ulici Jugoslávská umístili TPZOV na osobní motorové vozidlo zn. VW Golf a poté, co k vozidlu opět přijeli M.B. začal s řidičem vozidla-přestupcem označeným VO-007 řešit přestupek, kterého se dle slov policisty dopustil tím, že na místě, kde zaparkoval své vozidlo, je zákaz vjezdu a parkování a že pokuta činí 2.000,- Kč, přestupce se omluvil za své chování a na výzvu policisty předložil doklady, přitom J.U. v 15:59 hodin demontoval TPZOV, mezitím M.B. ve služebním vozidle vyplnil, i přesto, že již dříve mu přestupce sdělil, že má pouze EUR, pokutový blok na částku 200,- Kč a když přestupce zopakoval a ukázal ve své peněženke, že má pouze EUR, M.B. ukázal na nedalekou směnárnu, aby zde přestupce směnil peníze, když přestupce toto neučil, zeptal se M.B. kolegy J.U., kolik EUR činí v přepočtu na Kč uložená pokuta a oba policisté se shodli na tom, že výše pokuty je 15,- EUR, s čímž přestupce souhlasil a požadovanou částku uhradil, M.B. vydal přestupci pokutový blok vyplněný na částku 200,- Kč a poté všichni z místa odjeli, po návratu na služebnu M.B. vykázal v informačním systému vyřešení tohoto přestupku blokovou pokutou ve výši 200,- Kč a zbylou částku 184,225 Kč si oba ponechali pro vlastní potřebu, čímž si opatřili neoprávněný prospěch.

Průběh vyšetřování

Dne 02.04.2013 v *protokolu o výsledku obviněného M.B.* vypověděl za přítomnosti spoluobviněného J.U., že nic ze skutečností, které jsou mu v usnesení o zahájení trestního stíhání kladeny za vinu nespáchal, nesouhlasí s trestním stíháním jeho osoby a dále odmítl k věci vypovídat.

Téhož dne v *protokolu o výsledku obviněného J.U.* vypověděl za přítomnosti spoluobviněného totéž, co vypověděl M.B..

Z informačního systému policie - evidence přestupků policistů M.B. a J.U. za období od 01.01.2013 do 21.03.2013 byla natipována vozidla s německými RZ a cestou Odboru mezinárodních vztahů policie KřP KvK byla požádána policie SRN o ustanovení majitelů natipovaných vozů a provedení jejich vytěžení.

Tímto způsobem byl zjištěn majitel jednoho z natipovaných vozidel pan A.E., který uvedl, že dne 01.01.2013 parkoval se svým vozem v Karlových Varech poblíž hotelu PUPP, kde byl společně se svojí manželkou a tchýní, a když vyndával věci ze zavazadlového prostoru, tak k němu došla policejní hlídka a policista mu oznámil, že parkuje v zákazu zastavení, a že musí zaplatit blokovou pokutu ve výši 200,- EUR

a jet s nimi na služebnu, s tímto A.E. nesouhlasil, zdálo se mu to mnoho, nakonec zaplatil blokovou pokutu ve výši 40,- EUR, poté obdržel pokutový blok, ale vyhodil jej a nepamatuje si jaká částka na něm byla uvedena.

Z evidencí přestupků bylo zjištěno, že dne 01.01.2013 udělil policista J.U. blokovou pokutu ve výši 200,- Kč osobě stejného jména za přestupek spáchaný dne 01.01.2013 v Karlových Varech v ulici Goethova stezka.

Cestou mezinárodní spolupráce s policií SRN byla zjištěna paní R.M., která uvedla, že dne 10.02.2013 byla společně se svým manželem v Karlových Varech vozidlem, jehož jsou majiteli, zde si prohlíželi město, když se vrátili zpět k zaparkovanému vozidlu, zjistili, že je na autě namontovaná tzv. "botička" a dále tam byl lístek s telefonním číslem na policii, po telefonátu přijeli policisté a řekli, že mají zaplatit za přestupek částku 1.000,- Kč, tuto částku u sebe ale neměli a poté ukázala paní R.M. průkaz tělesně postižené osoby, policisté se podívali do průkazu a řekli, že pokuta bude o 50 % nižší, tedy 500,- Kč, tuto sumu v českých korunách neměli a po delším vyjednávání chtěli policisté nejprve 50,- EUR a potom 25,- EUR, které manželé nakonec zaplatili a tzv. "botička" jim byla z vozu odstraněna a R.M. bylo vystaveno potvrzení, které si dala do kapsy, jaká byla na potvrzení vypsána částka se nedívala, až dne 03.05.2013 při vytěžení německými policisty si všimla, že je tam napsáno 200,- Kč. Pro potřeby trestního řízení paní R.M. předložila kopii blokové pokuty vyplněnou na částku 200,- Kč.

Z evidencí policie bylo zjištěno, že dne 10.02.2013 udělil J.U. blokovou pokutu ve výši 200,- Kč osobě R.M., za přestupek spáchaný dne 10.02.2013 v Karlových Varech v ulici Bulharská.

Pro potřeby trestního řízení byl vedoucím oddělení M.V. předložen výpis služeb policistů M.B. a J.U., kdy měli společnou hlídku a výpis z informačního systému policie za období od 01.01.2013 do 21.03.2013, kde jsou evidovány vyřešené přestupky oběma policisty.

Rozšíření trestního stíhání policistů

Na základě nově zjištěných skutečností vydalo GIBS dne 04.06.2013 usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1, 5 trestního řádu osobám M.B. a J.U. jako obviněných ze spáchání pokračujícího přečinu zneužití pravomoci úřední osoby

podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, spáchaného formou spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku, kterého se měli dopustit tím, že

5.) společně v rámci své pracovní činnosti jako dvoučlenná hlídka vykonávali svoji pravomoc způsobem odporujícím právnímu předpisu tím, že dne 01.01.2013 v dosud přesně nezjištěném čase v ulici Goethova stezka v Karlových Varech nedaleko hotelu PUPP, hlídka dojela služebním vozidlem k zaparkovanému vozidlu, kde řidič E.A., vyndával věci ze zavazadlového prostoru vozidla, policisté mu oznámili, že své vozidlo parkuje v zákazu zastavení a musí zaplatit blokovou pokutu ve výši 200,- EUR a jet s nimi na služebnu, přestupci se tato pokuta zdála vysoká, a proto nakonec na místě zaplatil blokovou pokutu ve výši 40,- EUR, jeden z policistů na místě vypsál pokutový blok, který přestupci předal, ten jej ale vyhodil, po návratu na služebnu J.U. vykázal v informačním systému policie vyřešení tohoto přestupku blokovou pokutou ve výši 200,- Kč a zbylou částku 805,60 Kč si oba policisté ponechali pro vlastní potřebu, čímž si opatřili neoprávněný prospěch,

6.) společně v rámci své pracovní činnosti jako dvoučlenná hlídka vykonávali svoji pravomoc způsobem odporujícím právnímu předpisu tím, že dne 10.02.2013 ve 14:04 hodin v Karlových Varech v ulici Bulharská v místě, kde je povoleno parkování pouze na zvláštní povolení Magistrátu města Karlovy Vary, začali umísťovat TPZOV na osobní motorové vozidlo zn. VW, v průběhu nasazování TPZOV k vozidlu přišla přestupkyně R.M. společně se svým manželem a přestupek začala řešit s J.U., který požadoval zaplacení blokové pokuty ve výši 1.000,- Kč, poté paní R.M. předložila také průkaz tělesně postižené osoby a policisté svolili se snížením blokové pokuty o 50 %, tedy na 500,- Kč, tuto částku však manželé neměli a po delším vyjednávání se dohodli na částce 25,- EUR, které následně J.U. zaplatili, ten jim vypsál pokutový blok, u kterého si až dne 03.05.2013 všimli, že je na něm vypsána částka pouze 200,- Kč, M.B. v průběhu jednání o přestupku demontoval TPZOV z vozidla, poté z místa všichni odjeli, po návratu na služebnu J.U. vykázal v informačním systému policie vyřešení tohoto přestupku blokovou pokutou ve výši 200,- Kč a zbylou částku 431,- Kč si oba policisté ponechali pro vlastní potřebu, čímž si opatřili neoprávněný prospěch.

Dne 21.06.2013 v *protokolu o pokračování výslechu obviněného M.B.* za přítomnosti spoluobviněného J.U. a právního zástupce odmítl k novým skutečnostem, které jsou mu kladeny za vinu v usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1,5 trestního řádu, vypovídat.

Totéž stejného dne učinil v *protokolu o pokračování výslechu obviněného J.U.*.

Oba obvinění si zvolili stejného právního zástupce.

Po seznámení s výsledky vyšetřování oběma obviněnými, jejich právním zástupcem a Magistrátem města Karlovy Vary, podal dne 19.08.2013 společně s celým spisovým materiálem vyšetřovatel GIBS státnímu zastupitelství *návrh na podání obžaloby podle § 166 odst. 3 trestního řádu*.

Skončení vyšetřování a rozsudek

Státní zástupce dne 30.08.2013 podal příslušnému soudu *obžalobu podle § 176 odst. 1 trestního řádu* pro spáchání obviněnými M.B. a J.U. přečin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, kterého se dopustili v šesti případech uvedených v usneseních o zahájení trestního stíhání.

Krajský soud v Plzni dne 20.12.2013 rozhodl v hlavním líčení podle § 223 odst. 1 písm. a) trestního řádu a § 307 odst. 1 trestního řádu *o podmíněném zastavení* trestního stíhání obou obviněných a stanovil oběma zkušební dobu v trvání dvou let, neboť bylo sdělením poškozeného Města Karlovy Vary prokázáno, že obžalovaní způsobenou škodu v plné výši uhradili, v hlavním líčení oba obžalovaní trestnou činnost kladenou jim za vinu plně doznali, a s případným podmíněným trestem souhlasili.⁴³

⁴³ Vlastní zdroj. Spisový materiál GIBS - pracoviště Karlovy Vary z roku 2013.

DOSLOVNÝ PŘEPIS ROZHOVORU S BÝVALÝM POLICISTOU

Otázka: Proč a kdy jsi nastoupil k policii?

XY: „K policii jsem nastoupil chvíli po revoluci na radu svého známého z hospody, který byl taky policista, předtím jsem pracoval asi rok v jedné fabrice, tam se mi to moc nelíbilo, byla tam špína, moc práce a málo peněz, takže, když mě vzali k policii, byl jsem dost rád, říkalo se totiž, že policajti se nepředřou.“

Otázka: Na jakém oddělení jsi byl zařazen a jak se Ti líbila práce u policie?

XY: „Nastoupil jsem na obvod, ale moc jsem se tam neohřál, protože mě poslali na rok a půl do školy na zopku (pozn. základní odborná příprava), tam to celkem šlo, ženu jsem měl na mateřský a musela vydržet tu dobu, co jsem byl pryč na zopce, po mém návratu mi šly nahoru peníze, protože jsem sloužil na směny a za příplatky, tak to bylo mnohem lepší, měli jsme dokonce i třináctý a čtrnáctý plat a práce s lidma mě bavila.“

Otázka: Kdy jsi vzal první úplatek a jak se to stalo?

XY: „Když o tom tak uvažuji, první úplatky byly asi kafička na benzinkách, co jsme dostávali zadarmo na nočních od holek a nějakou tu sladkou svačinku k tomu, za to, že je tam hlídáme a nemusí se v noci bát, ale po pár letech jsem se nechal přeložit na dopravku a tam to začalo.“

Otázka: Co myslíš tím „začalo“?

XY: „Nejdřív jsem se tam zaučoval a byl jsem pokaždý v hlídce s jiným kolegou, ale pak mě začali dávat pořád s jedním starším klukem, jehož jméno Ti samozřejmě neřeknu, možná bys ho mohla znát (smích) a ten mě k tomu vlastně přivedl. On kontroloval řidiče, jejich doklady a mluvil s nima a já ho hlídal z druhé strany auta, aby ho někdo nenapadl, tak jak mě to učili, ale po nějaký době jsem si všiml, že dostává od některých řidičů peníze, ale bloky jim nedává. On samozřejmě věděl, že ho vidím a jednou se mě zeptal, jestli mi to nevadí, že pojedeme napůl, prý pár stovek denně nikomu neuškodí a nám pomůže a dal mi myslím pětistovku. Musím říct, že jsem se nad tím tenkrát ani nezastavil, nepřipadalo mi, že je to něco tak strašně špatného, co jsem slyšel, tak řidiči to tomu kolegovi nabízeli sami, on si o nic neříkal. Od té doby, vždycky když jsem byl s ním, tak jsme si každý za službu nějakou tu stovku navíc vydělali. Moje manželka byla ráda, protože mohla dětem koupit věci, který chtěly, já jsem šetřil a koupil jsem třeba novou kuchyňskou linku do bytu nebo jsem našetřil na dovolenou.“

Otázka: Kolik sis takhle měsíčně „přivydělal“?

XY: *„To je těžko říct, jak kdy, podle toho, jak často jsem byl v hlídce s tím kolegou, nikomu jinému jsem nevěřil a před nikým jiným jsem to nedělal, ale mohlo to být tak šest a ž sedm tisíc měsíčně.“*

Otázka: Opravdu Ti to nepřipadalo špatné, neuvědomoval sis, že by Tě mohli chytit, vyhodit bez náhrad a ještě Tě stíhat?

XY: *„Jak už jsem Ti řekl, měl jsem za to, že to není moc peněz, pak nám vzali ten třináctý a čtrnáctý plat a já to bral jako kompenzaci a o tom, že by mě někdo chytil, jsem vůbec nepřemýšlel, říkal jsem si, že mám čuch na lidi, a že žádný z nich nebude z kontrolního nebo provokatér.“*

Otázka: Takže jsi nikdy neuvažoval o tom, že bys toho Tvého kolegu oznámil třeba svému nadřízenému nebo oddělení vnitřní kontroly?

XY: *„Ne, nikdy, vůbec mě to nenapadlo, on říkal, že to nějakou dobu už dělá a prochází mu to, tak jsem se spolihal na své štěstí.“*

Otázka: O tom, že jsi byl na dopravce, jsem vůbec nevěděla, že asi „bereš“ jsem se dozvěděla v době, kdy jsi byl u cizinecké policie, kdy a proč jsi odešel z dopravního inspektorátu, když ses tam měl, dle Tvých slov, tak dobře?

XY: *„Na dopravce jsem skončil, protože jsem se nakonec začal bát, pořád v televizi ukazovali, jak odhalili dopraváky, který berou peníze a nedávají pokutový bloky, jak na ně nasazují provokatéry nebo volavky a nějak jsem cítil, že by to mohlo prasknout, tak jsem požádal o přeložení a šel jsem na hraniční přechod.“*

Otázka: Takže tam se z Tebe stal poctivý policista?

XY: *„Zpočátku ano, ale i tam se našel způsob, jak si malinko polepšit, přes přechod jezdili vízoví cizinci, třeba Vietnamci nebo Turci, kteří vyplňovali hraniční průvodky při každé cestě i nazpátek, a aby bylo odbavení rychlejší, tak občas do okýnka strčili nějakou tu lahvinku nebo něco dobrého na zub a navíc jsem si tam mezi nima udělal spoustu známých, protože jezdili pořád dokola ty samý, takže když jsem je potkal v civilu v nějakém bistru, hned se ke mně hlásili, v tu dobu jsem vlastně začal hodně pít.“*

Otázka: Já jsem Tě poznala, když jsi pracoval na speciálním oddělení cizinecké policie, jakou jsi měl pracovní náplň a proč jsi již nechtěl být na hraničním přechodu?

XY: *„Protože jsem byl jeden z nejlepších a uměl jsem správně řízení a papírů jsem se nebál, tak mě vybrali na toto nové oddělení s krajskou působností, jezdili jsme po celém kraji, kontrolovali cizince, noční kluby, vietnamský tržiště, bistra, kde dělají cizinci, stavby a vlastně vše, co se cizinců týká, spolupracovali jsme třeba*

s úřadem práce a celní správou, dělali jsme velký zátahy a věděli jsme, kdy ty zátahy budou.“

Otázka: Tak to jsi musel být rád, že jsi byl na takové oddělní vybrán, určitě jsi byl výborně platově oceňován, i zde jsi selhal?

XY: „Řeknu Ti to takhle, ta práce se mi moc líbila, připadal jsem si opravdu důležitější a bavilo mě to, měli jsme obrovský úspěchy, třeba jsme zavřeli celou stavbu, protože zde makali Ukrajinci bez viz nelegálně, ale byl jsem pořád v práci, a když jsem nebyl v práci, tak jsem šel flámovat do různých restaurací, třeba i do těch, který měli ty moji známí Vietnamci z přechodu a ani nevím, jak na to tenkrát přišlo, ale jeden chtěl vědět, když půjdeme třeba na nějakou tržnici na kontrolu, jestli mu dám echo, že nebudu škodnej, v tu dobu už jsem dost pil, měl jsem tam útratu zadarmo a navíc mi dali i peníze, ale kolik, Ti říkat nebudu, jen řeknu, že to nebylo jednou, co jsem jim řekl místo a termín kontroly.“

Otázka: Měl jsi na výběrovém oddělení výborné výsledky, odměny musely být určitě vysoké a navíc sis i něco „přivydělal“, za co jsi všechny peníze vlastně utrácel?

XY: „Něco jsem dával manželce na děti, v tu dobu už jsme byli od sebe, našla si jinýho a já se odstěhoval, pak, jak už jsem řekl, dost jsem pil a nejen tam, co jsem to měl zadarmo, občas jsem něco hodil do bedny, chodil jsem i do bordelů za holkama a prostě jsem se bavil, až mi to přerostlo přes hlavu.“

Otázka: A co Ti přerostlo přes hlavu?

XY: „To pití, jednou mi šéf ráno v práci řekl, že je ze mě často cítit alkohol, že jezdím služebním autem a to je špatný, navíc, že si na mě stěžujou i ostatní kolegové, že už se se mnou nedá dělat a táhne ze mě a bylo mi doporučeno, abych podal žádost do civilu a já to po šestnácti letech služby udělal.“

Otázka: Myslíš si, že žádný z Tvých vedoucích netušil, že jsi zkorumpovaný?

XY: „Nevím, možná ten poslední, už jsem to asi přeháněl, on byl férovej chlap, třeba se to nějak dozvěděl a to moje pití mu nahrálo do karet a nechal mě odejít s rentou a odchodným, protože jinak jsem byl v práci dobřej.“

Otázka: Jak si vysvětluješ, že to o Tobě věděli nebo říkali jiní Tvoji kolegové?

XY: „Asi vím proč, chodil jsem pařit ještě s jedním mým kolegou, taky neřeknu, o koho jde, byli jsme velký kámoši, u ciziny jsme jezdili spolu a měli jsme společný známý, ty cizince, byl na stejný vlně jako já, jestli to tak můžu říct, já důvěřoval jemu a on asi mě, já jsem pil a on hrál bedny, těm ostatním zřejmě došlo, že tak vysoký odměny, na to jak rozhazujeme, nedostáváme, i když výsledky jsme měli opravdu dobrý.“

Když jsme šli celý oddělení pařit, tak ty ostatní určitě viděli, že ten můj kámoš stojí celý večer u beden a já popíjím jen whiskey a zvu ještě půlku hospody.“

Otázka: Co si myslíš o tom, že Tě nikdo z Tvých kolegů „neprásknul“ žádnému z vedoucích, pod kterými jsi pracoval ani to nikdo neoznámil na oddělení vnitřní kontroly, které se těmito věcmi dříve zabývalo?

XY: „Možná se staral každý sám o sebe a nezajímalo je to a taky mě nikdo, kromě toho kolegy dopraváka, při braní úplatku neviděl, možná si mysleli, že nemají důkaz, tak nemá cenu nic oznamovat.“

Otázka: Co bylo, podle Tebe, příčinou, že jsi vzal ten první úplatek u dopravní policie?

XY: „Nevím, už je to dlouho, ale možná jsem chtěl zapadnout mezi ostatní, a proto jsem na to tomu kolegovi kývnul a ani jsem to neřekl vedoucímu nebo ostatním, bál jsem se, že mi budou říkat, že jsem práškač, tak jsem na to holt přistoupil a nakonec se mi to líbilo, možná taky, že jsem už v té době zaslechl, že se to děje a tak jsem si řekl, proč bych nemohl takhle jednoduše přijít k penězům i já.“

Otázka: Před nástupem k policii jsi prošel psychologickým vyšetřením, kde na to určitě pár otázek směřovalo a padlo, lhal jsi tenkrát, že bys úplatek nevzal?

XY: „Asi jsem nelhal, ale před nástupem k policii mi nikdo žádný úplatek nikdy nenabídl, tak jsem nemohl vědět, jak se zachovám, až mi ho někdo nabídne.“

Otázka: V průběhu osmnáctiměsíční základní odborné přípravy a vlastně i poté, co ses vrátil zpět do přímého výkonu na obvodní oddělení, Tě nikdo neučil ani nepoučil o tom, že braní úplatků je trestným činem a mohl bys být trestně stíhán a dokonce i odsouzen?

XY: „Ano, opakovaně, ale jak již jsem řekl, prostě jsem peníze vzal, protože jsem chtěl zapadnout, nebyl jsem práškač a slyšel jsem o tom, že to dělají i jiní a dokonce jsem to na vlastní oči viděl, tak proč bych něco nedostal taky já.“

Otázka: Bylo něco, co Tě mohlo na začátku nebo v průběhu Tvé „korupční“ policejní kariéry zastavit, abys vzal úplatek?

XY: „Poprvý myslím, že jsem neměl žádný důvod peníze vzít, ale později, když nám vzali ty platy navíc, tak mi peníze chyběly, měl jsem malé děti a ženu na mateřský a jak jsem vzal jednou, tak už jsem si na to zvykl a nešlo to zastavit, kdyby nám přidali, možná by to šlo, taky mohl na mě třeba udělat potom podraz ten můj kolega, možná by se bál, že jsem přestal a chci ho prásknout.“

Otázka: Ale říkal jsi mi, že když jsi byl na základní odborné přípravě, peníze byly malé a také jsi to vydržel i s manželkou na rodičovské dovolené a malými dětmi, tak proč to potom nešlo?

XY: „*Než jsem byl přijat k policii, tak jsem dělal za mnohem menší peníze, takže jsme na to byli se ženou zvyklí, ale s jídlem roste chuť, jak se říká, nevím, jak bych to dál vysvětlil, prostě jsem vzal jednou a pak vždycky, když mi úplatek někdo dával.*“

Otázka: Myslíš si, že i dnes berou policisté úplatky?

XY: „*Určitě, u dopraváků je to asi pořád stejný a na cizině se to taky nabízí, ale jak můžeme v televizi vidět, dnes už jedou policajti ve velkém a jsou to opravdu špičky policie, který spolupracují s organizovaným zločinem spojeným s drogama nebo hospodářskou kriminalitou.*“

Otázka: Mrzí Tě, když jsi tolik let bral úplatky, že jsi vlastně nebyl správný polda, i když jsi měl tu práci rád?

XY: „*Upřímně???(smích) Nemrzí, nikdo mi na to nepřišel, svoji práci jsem jinak dělal, jak nejlíp jsem uměl, což mě celkem uspokojovalo, ale jsem rád, že je to za mnou.*“

Otázka: Proč jsi rád, že je to za Tebou?

XY: „*Na tom posledním místě to už bylo dost velký nervový vypětí, musel jsem vše dělat šikovně, aby na to, že dávám informace, nikdo nepřišel, navíc jsem potřeboval také svoje dobré pracovní výsledky, takže jsem nemohl říkat o všech akcích, do toho jsem hodně pil, soukromej život byl na bodě mrazu a celkově mi vlastně moc dobře nebylo.*“

Otázka: Dokázal bys spočítat, na kolik sis za ta léta přišel?

XY: „*Nedokázal, počítat to nechci ani nebudu a ani bych Ti to neřekl.*“⁴⁴

⁴⁴ Vlastní zdroj. Rozhovor s bývalým policistou ze dne 02.09.2017.

DOTAZNÍK č. 1 - vzor

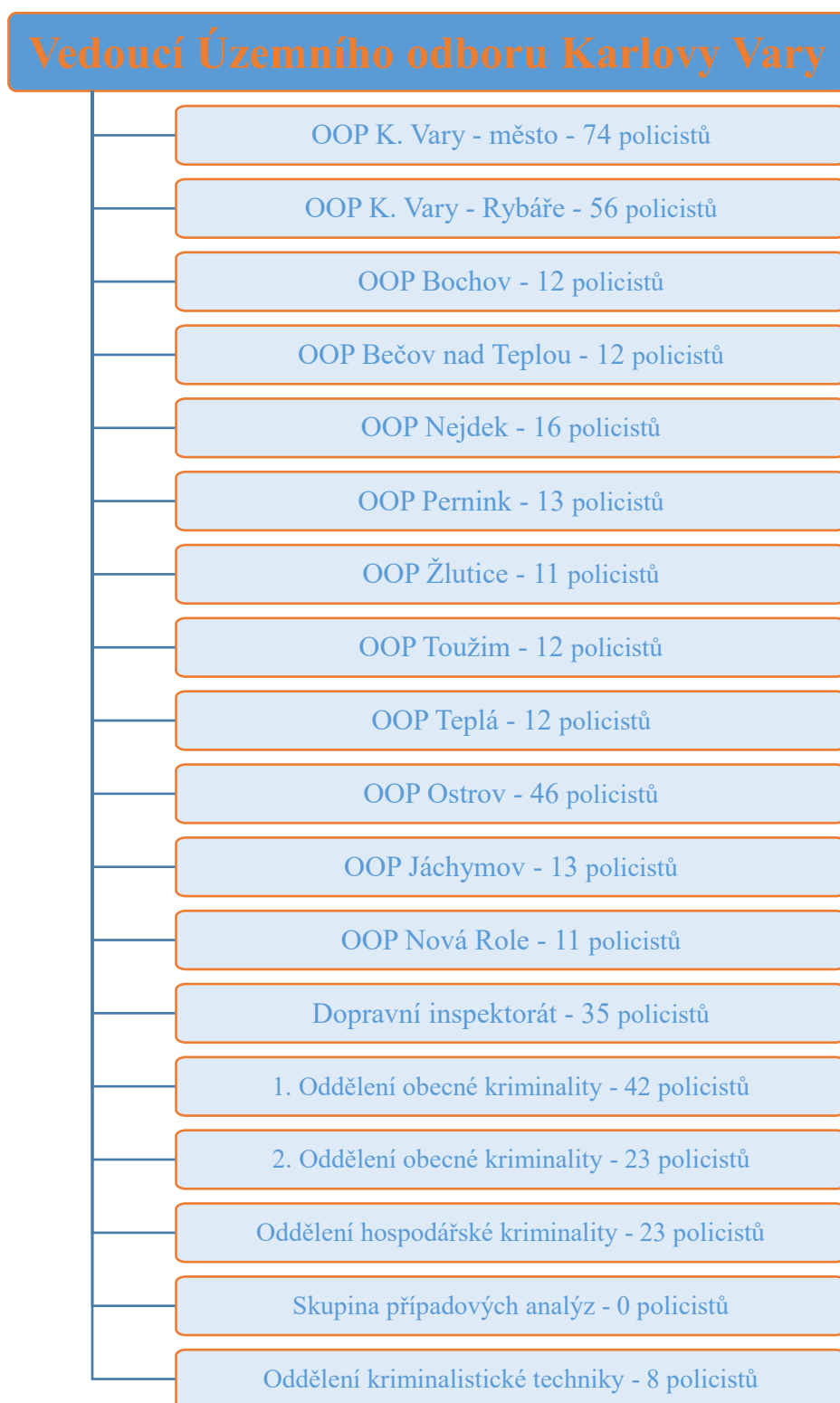
Vážení kolegové, dovoluji mi, abych se na Vás obrátila s prosbou o spolupráci, jmenuji se Renata Novotná, jsem Vaše kolegyně z 2. oddělení obecné kriminality Územního odboru Karlovy Vary a v současné době jsem také studentkou Vysoké školy evropských a regionálních studií v Příbrami. Pro potřeby své bakalářské práce na téma “Korupční rizika policistů Územního odboru Karlovy Vary” jsem vypracovala dotazník, který jsem si dovolila Vám předložit, a pomocí něhož bych chtěla konkretizovat a vyhodnotit, jaká jsou pro policisty u tohoto územního odboru korupční rizika a zda ke korupci vůbec dochází.

Instrukce pro vyplnění práce: Klikněte na červeně označenou položku a vyberte vždy jednu z nabízených možností tak, aby odpovídala skutečnosti a Vašemu osobnímu názoru, pokud si z nabídky nevyberete, doplňte vlastní odpověď, případně klikněte na červený čtvereček u možností ano či ne.

Zjištěné informace budou použity pouze pro výzkum v mé bakalářské práci a nebudou nikde zneužity, pokud máte obavy z prozrazení Vaší osoby, vyplněný dotazník vytiskněte a v zalepené obálce doručte do mých rukou, v opačném případě jej zašlete vyplněný a zpět na můj e-mail: renata.novotna@pcr.cz. Předem Vám velice děkuji za Váš čas a upřímný názor.

- 1.) Jste: muž žena
- 2.) Jste: vedoucí pracovník řadový pracovník
- 3.) Pracujete u policie: méně než 10 let 10 až 20 let více než 20 let
- 4.) V současné době jste zařazen na, u: Zvolte položku.
- 5.) Setkal jste se osobně s korupcí či zneužitím pravomoci policisty: ano ne
- 6.) Jaká forma korupce či zneužití pravomoci to byla: Zvolte položku., pokud není v nabídce, doplňte: Klikněte sem a zadejte text.
- 7.) Pokud ano, byl jste zařazen u oddělení, kde dnes pracujete: ano ne
- 8.) Na jakém oddělení jste byl v tu dobu zařazen, doplňte: Klikněte sem a zadejte text.
- 9.) Byl přímo Vám osobně někdy nabídnut úplatek: ano ne
- 10.) Na jakém oddělení jste byl v tu dobu zařazen, doplňte: Klikněte sem a zadejte text.
- 11.) Jakou formu měl nabízený úplatek: Zvolte položku., případně doplňte: Klikněte sem a zadejte text.
- 12.) Za jakou „službu“ to mělo být: Zvolte položku., pokud není v nabídce, doplňte: Klikněte sem a zadejte text.
- 13.) Setkal jste osobně se s tím, že kolega přijal úplatek: ano ne
- 14.) Oznámil jste to někomu: ano ne
- 15.) Pokud ne, proč: Zvolte položku., případně doplňte: Klikněte sem a zadejte text.
- 16.) Přijal byste někdy úplatek: ano ne
- 17.) Jak vysoký by musel být úplatek, který byste přijal, doplňte: Klikněte sem a zadejte text.
- 18.) Pokud by to nebyly peníze, jakou formu by měl mít (např. automobil), doplňte: Klikněte sem a zadejte text.
- 19.) Zneužil jste někdy svého postavení policisty, např. při jednání na úřadě: ano ne
- 20.) Víte o tom, že by svého postavení policisty zneužil Váš kolega: ano ne

- 21.) Vyberte jednu možnost, která je dle Vás největším rizikem korupce ostatních policistů: Zvolte položku., pokud není v nabídce, doplňte: Klikněte sem a zadejte text.
- 22.) Vyberte jednu možnost, která by Vás osobně mohla donutit stát se zkorumpovaným policistou: Zvolte položku., pokud není v nabídce, doplňte: Klikněte sem a zadejte text.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ÚZEMNÍHO ODBORU KARLOVY VARY⁴⁵

⁴⁵ Vlastní zdroj. Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje. Personální oddělení. Organizační struktura Územního odboru Karlovy Vary ke dni 15.09.2017.

DOTAZNÍK č. 2 - vzor

Vážení spoluobčané, jmenuji se Renata Novotná a pracuji na své bakalářské práci na téma „Korupční rizika policistů Územního odboru Karlovy Vary“, v rámci práce provádím výzkum, kterým chci zjistit, zda se policisté Územního odboru Karlovy Vary dopouští korupce a jaká jsou jejich korupční rizika, a proto jsem si dovolila Vám předložit tento dotazník a prosím o pravdivé zodpovězení na níže položené otázky. Zjištěné údaje budou použity pouze v mé bakalářské práci.

Instrukce pro vyplnění: vždy vyberte jen jednu možnost a u odpovídající odpovědi udělejte čárku do rámečku.

Velice Vám děkuji za Váš čas a **upřímnost**.

1.) Jste

2.) Je Vám

3.) Setkal(a) jste s korupcí policistů (nejen formou úplateků)?

4.) Žádal od Vás policista úplatek?

5.) Oznámil(a) jste to?

6.) Nabídl jste policistovi úplatek?

7.) Bylo to formou peněz?

8.) Vzal si od Vás policista úplatek?

9.) Bylo to formou peněz?

ano

ne

10.) Snažil se před Vámi policista zneužít svého postavení (např. na úřadě nebo v restauraci nechtěl zaplatit nebo cíleně šel zařizovat soukromé věci v uniformě, apod.)?

ano

ne

11.) Žádal po Vás úplatek nebo jinou výhodu v jeho prospěch policista v okrese Karlovy Vary?

ano

ne

12.) Nabízel jste úplatek nebo jinou výhodu v jeho prospěch policistovi v okrese Karlovy Vary?

ano

ne

13.) Vzal si od Vás úplatek nebo jinou výhodu v jeho prospěch policista v okrese Karlovy Vary?

ano

ne

14.) Jaké je, dle Vás, největší korupční riziko pro policisty (vyberte 1 odpověď)?

nízký plat čili finanční nedocení

volný přístup k osobním údajům či k informacím, např. o termínech akcí

volný přístup k trestním spisům, které mohou ovlivnit

špatný výběr osob k policii

špatná kontrola, nikdo je nechytí při činu

kolegové nebo vedoucí korupci přehlížejí nebo ji kryjí

hrozí nízké tresty při odhalení

veřejnost jim úplatky stále nabízí či neoznámí, že policista chtěl úplatek

jiné riziko